Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...майн 1921 оной ...һаринн 21-һээ гарана | № 169 (13883) | 1972 оной июлиин 20, четверг | Сэн 2 мүнгэн

Евдокия Парамоновна Яковлева Хэжэнгын аймагай «Первомайский» совхозой түрүү һаалишадай нэгэн юм. Тэрэ ходо ажалдаа оролдосотой һайнаар хандажа, даажа абаһан үнеэдээ тобир тарганаар харууһална. Тиимэһээ үнеэдыньшье ашыень харюуласатай байдаг шуу. Үнгэрэгшэ жэлдэ Евдокия Парамоновна хаража байһан үнеэн бүриһөө 2.068 килограмм һү һааһан байна. Теэд гансашье энэ бэшэ. Найман дахи табан жэлэй дүнгүүдээр һаалишан Е. П. Яковлева эршэтэ ажалайнгаа түлөө Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан байна. Мүнөө СССР-эй тогтоһоор 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ нүхэр Яковлева шэнэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абанхай.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ АЛХАМУУД

БурАССР-эй СТАТИСТИЧЕСКЭ УПРАВЛЕНИИН МЭДЭЭСЭЛ

1972 оной түрүүшын хахадта Буряадай АССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд тухай

...СС-эй XXIV съездын шиид...нүүдые бэелүүлэн, СССР-...байгуулагдаһаар 50 жэлые нэ...түрэтэйгөөр угтахын түлөө ...ажал ябуулан, республикын ...шад юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй даалгабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Республикын арадай ажахын зарим һалбаринуудай ургалтын ба хүгжэлтын ябаса иимэ байба:

	1972 оной түрүүшын хахадые 1971 оной түрүүшын хахадайхитай сасуулхада процентээр
...ы промышленностиин продукци	110
...ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ	104
...тальна барилгада мүнгэ ашаглалга (колхозуудгүйгөөр)	113
...но худалдаа наймаанай эрьесэ	108
...зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ	
...алгын хүдэлмэринүүдэй хэмжээн	105
...гын кассануудта улад зонһоо ороһон мүнгэн	115
...оршо (хүдөө ажахы ба потребкооперацигүйгөөр)	
...рын туршада	120

I. ПРОМЫШЛЕННОСТЬ

...72 оной түрүүшын хахадай ...да продукци наймаанда эльгээхэ ...түсэб республикын бүхы ...шленностяар 102, Буряадай ...эй Министрнүүдэй Соведэй ...ай министерство болон уп...нүүдэй промышленнос...—102 процент дүүргэгдэв. ...72 оной түрүүшын хахадта түйлагдаһан промышленна үйлэдбэрилгын хэмжээе нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада 10 процентээр нэмээ.

Продукци худалдаанда эльгээхэ ба үйлэдбэриин ургалта түйлаха түсэбэй дүүргэлтэ шухала һалбаринуудаар иимэ байба гэбэл:

	1972 оной түрүүшын хахадай түсэбэй дүүргэлтэ процентээр	1972 оной түрүүшын хахадые 1971 оной түрүүшын хахадтай сасуулхада проц.
...трын элшэ хүсэн	102	106
...на бүтээлгэ ба металл болбосоруулга	102	114
...одоной, модо болбосоруулгын ба ...лозно-саарһанай промышленность	102,1	103
...гын материалнуудай промышленность	102,6	105,8
...эй промышленность	101,5	113,7
...хоолой промышленность	103,4	106,5

...н-Үдэ городто ба республ... зарим аймагуудта продук...алдаанда эльгээхэ ба үйлэдбэриин ургалтые дээшэлүүлхэ түсэбэй дүүргэлтэ иимэ байба:

	Түсэбэй дүүргэлгэ процентээр	1972 оной түрүүшын хахадые 1971 оной түрүүшын хахадтай сасуулхада проц.
...-Үдэ город	103	113
...тоодо:		
...ий район	102	121
...одорожно район	102	111
...ьска район	103	113
аймагууд:		
Баргажанай	97	101
Загарайн	103	105
Захааминай	99	101
Кабанскын	98	99,6
Хэжэнгын	109	107
Хяагтын	105	103
Прибайкалиин	103	105
Сэлэнгын	99,5	105
Улаан-Үдын (хүдөөгэй)	102	114
Хориин	100.9	124,7

...одукци худалдаанда эльгээхэ ба үйлэдбэриин ургалта дээ...лхэ түсэбэй дүүргэлтын туд туд предприятинуудаар, управле...ион министерствэнүүдээр абажа харабал:

	1972 оной түрүүшын хахадта продукци наймаанда эльгээхэ түсэбэй дүүргэлтэ проц.	1972 оной түрүүшын хахадые 1971 оной түрүүшын хахадайхитай сасуулхада проц.: валовой продукцаар	ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ талаар
...н мэдэлэй ...приятинууд	**102**	**108**	**104**
...тромашина» завод	103	113	111
...прибор» завод	101	109	106
...отиво-вагон заһабарил... завод	100,9	102	102
...-бетон зүйлнүү... ...ловска завод	103	107	107
...та-Нуурай шахтоуправлени	100,8	103	104
...энерго» гэжэ ... управлени	105	107	108
...ский ключ» карьер	105	113	108
...йн цементын завод	103	101	102
...ементнэ зүйлнүүдэй ...йн завод	103	105	113
«Забайкаллес» комбинат	102	101	105
Элхиин авто-заһабарилгын завод	101	115	117
«Буржелезобетон» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэл	103	105	106
Республиканска мэдэлэй предприятинууд	**102**	**112**	**108**
Шэлэй завод	102	101	103
Нооһо угаадаг фабрика	101	116	116
Нарин сэмбын фабрика	104	107	108
Мяханай комбинат	106	112	113
Һү бэлэдхэлэй ба һүнэй промышленностиин управлени	106	106	105
Буряадай загаһанай промышленностиин трест	78	72	74
«Россельхозтехника» нэгэдэл	102	137	120
«Бурятцелинстрой» трестын үйлэдбэриин предприятинуудай комбинат	100	103	103
Хилээмэнэй продуктнуудай управлени	106	104	103
Хэблэлэй талаар управлени	104	105	104
Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй министерство болон управленинүүдэй промышленность	**102**	**107**	**102**
Нютагай промышленностиин министерство	99,2	104	100,4
Эдеэ хоолой промышленностиин министерство	102	105	105
Ой модоной ажахын министерство	112	147	110
Түлишын промышленностиин управлени	104	107	110
Барилгын материалнуудай промышленностиин управлени	101	114	113

Арад зоной үргэн хэрэглэлэй олон эд бараа үйлэдбэрилхэ — нооһон бүд, һэеы гутал гаргаха, мяха, колбасагай зүйлнүүдые, һүндэ оруулжа тоолоходо, һүнэй продукци, хилээмэ ба хилээмэнэй зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ, мүн шаажан гүйлгэһэн түмэр амһарта, дэлгээгдэдэг оронууд ба угаалай машинануудые бүтээхэ түсэбүүд дүүргэгдэһэн ба үлүүлэн дүүргэгдэһэн байна.

Приборнуудые, автоматизациин хэрэгсэлнүүдые, тэдэнэй запасной частьнуудые хабсаргагдадаг түмэр бетон конструкцинууд болон детальнуудые, барилгын хирпиисэнүүдые, шифер болон бусад хэдэн түхэлэй продукци бүтээн гаргаха хахад жэлэй түсэб болзорһоо урид дүүргэгдэв.

Промышленна шухалын шухала түхэлэй продукци гаргалга доро дурсагдаһан мэдээнүүдээр харуулагдана:

	1972 оной нэгэдэхи хахадта бүтээгдэһэниинь	1971 оной нэгэдэхи хахадайхитай 1972 оной нэгэдэхи хахадайхитай сасуулхада проц.
Электрын элшэ хүсэн (юрэнхы хэрэглэлэй электростанцинуудаар) — миллион киловатт-часаар	477	106
Нүүрһэн — мянган тонноор	671	104
Автомобиль дээрэ тодхогдоһон кранууд—хэһэгээр	211	101
Приборнууд, автоматизациин хэрэгсэлнүүд, тэдэнэй запасной частьнууд — мянган түхэригөөр	3736	118
100 үлүүтэй киловатт-час хубилдаг тоогой электродвигательнүүд — хэһэгээр	1978	111
Хэрэглэлэй модо болон түлеэ шэрэлгэ (колхоз, совхозуудай бэлдэһые оруулангүй) мянган кубометрээр	2419,6	98
Хюрөөдэгдэһэн материалнууд (колхоз, совхозуудай, хамһабариин предприятинуудай бэлдэһые оруулангүйгөөр) мянган кубическа метрээр)	504,3	96
Хабсаргагдадаг түмэр-бетон конструкцинууд ба детальнууд — мянган кубометрээр	76,7	108
Барилгын хирпиисэ (хамһабариин ажахынуудай сохиһые оруулангүйгөөр) — миллион хэһэгээр	59,4	113
Шифер — миллион условно плиткээр	97,6	104
Сонхын шэл — миллион дүрбэлжэн метрээр	7,9	100
Нооһон бүд — мянган дүрбэлжэн метрээр	1104	101
Угаагдаһан нооһон — мянган тонноор	8,3	113
Оёһон хубсаһан хүсэд сэнгэрээ (1967 оной (предприятинуудай 1967 оной июлиин 1-нэй нэлэнхыгээр худалдалгын сэнгээр) — миллион түхэригөөр	12,7	104

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта).

ТҮСЭБТЭ ЮҺЭДЭХИ

ЭРШЭ · ШАНАР · ДЭЛИСЭ

ОНЬҺОН МАШИНЫН ХҮСӨӨР

Һүүлэй үедэ хура бороо ходо орожо һаатуулаашье һаань, «Витимский» совхозой бүхы 13 звено (олонхинь оньһожоруулагдаһан звенонууд) үбһэндөө жэгдэрэн ороод хүдэлжэ байна.

Жэшээнь, Бүтүү гэжэ газарта үнинэй луговод В. В. Барамыгинай даадаг звеногои гар хажууршад, мүн тракторай, морин косилкын агрегадууд үбһөө сабшажа эхилһээр хоёр хонобо. Эдэнэрһээ холо бэшэхэнэ Ингур гэжэ газарта М. Е. Григорьевой звено баһал үбһэндөө ороод түрүүшын арбаад гектарай ногоо сабшаа.

Аймагай эгээл зүүн захын «Комсомольский» совхоздо мүнөө жэлдэ үбһэшэдэй 13 звено, тэдэнэй олонхинь үбһэ сабшаха, хуряаха, һүрилхэ оньһон машина, түхеэрэлгэтэй звенонууд хүдэлхэ юм. Звено бүхэндэ 6—7 хүн ажалладаг. Тэдэнэр гол сабшалан дээрэхи ногоо, мүн ой тайгын заха забһар сабшажа, бүхыдөө 13 мянган центнер үбһэ хуряажа абаха түсэбтэй.

В. ЕРОХИН.

Ярууна.

ТАРЯАШАДАЙ АЖАЛАЙ ДҮН ГАРГАГДАБА

Ургамалай бултайжа гараһан хойно хабарай тарилгын шанар тодоруулагдадаг гээшэ. Али бригадын, ямар механизаторай агротехническэ заабариин ёһоор, хэр һайнаар тарилга хэһэниинь мүнөө поли дээрэ аржытар харагдана.

Һаяхан Мухар-Шэбэрэй аймагай «Родина» колхоздо механизаторнуудай хамтын суглаан боложо, хабарай тарилгын дүн гаргагдаба.

Ажахын тракторна дүрбэн бригадада тарилга богони болзорто, һайн шанартайгаар хэгдээ гэжэ шалгалтын комисси тодоруулаа. Бригаднуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ үнинэй механизатор Д. М. Полянскиин хүтэлбэрилдэг тракторна 4-дэхи бригада түрүүлжэ гараа. Шалгарһан бригадада колхозой правлениин, партийна организациин дамжуулгын Улаан туг, 150 түхэригэй бэлэг барюулагдаа. Тиихэдэ А. Бикмулинай хүтэлбэрилдэг 2-дохи бригада удаадахи һуури эзэлээ.

Олохон механизаторнууд, жэшээнь, К. Голиндухина, Г. Замбровская, А. Иванов, С. Варфоломеев, В. Хананов, СССР-эй Верховно Соведэй депутат А. Варфоломеева болон бусадта Хүндэлэлэй грамотанууд, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаба.

Ажахын механизаторнууд эдэ үдэрнүүдтэ ургамалаа наринаар харууһална. Кукурузашад, куузику, хартаабха ургуулагшад полинуудаа хоёр дахин борнойлһоной һоноойнгоо удаа зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэжэ дүүргээд, нэмэлтэ минеральна тэжээл оруулжа байнад. 4 мянга гаран гектар шэниисын буртаг үбһэн самолёдоор хоро сасажа усадхаа. Ерэхэ жэлэй ургасада хэрэглэгдэхэ 2500 гектар эртын паар хахалха түсэбөө үни дүүргээ.

Б. ЖАМБАЛОВ.

ЖЭГДЭРЭН ОРОБО

Манай совхоз энэ жэлдэ хамта дээрээ 17700 центнер үбһэ хуряаха, 6000 центнер сенаж дараха түсэбтэй юм. Энэмнай эгээл харюусалгатай хүдэлмэри гэжэ ажахын хүдэлмэришэд һайса ойлгоһон байна. Тиимэһээ тэжээл бэлэдхэлгэдэ хэрэглэгдэхэ трактор, косилка болон бусад зэр зэмсэгүүд эртээнһээ заһабарилагдаһан байгаа. Үбһэ хуряалгада хабаадаха хүнүүд, звенонууд баһал эртээнһээ тодорхойлогдоһон юм.

Үбһэ хуряалгын харюусалгатай хүдэлмэридэ хамтадаа 160 гаран хүн хабаадана. Тэдэнэй дунда һургуулиин һурагшад олон бии. Совхоздо бүхыдөө тэжээл бэлэдхэлгын 23 звено бии болгогдонхой. Тэдэнэй олонхииень коммунистнуудударидана. Тэдэнэр июлиин 15-һаа үбһэндөө жэгдэрэн ороһон байна. Сенаж даралгын хүдэлмэри июлиин 17-һоо эхилэнхэй.

Тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ 13 трактор, тракторай 6, морин 7 косилка хэрэглэгдэнэ. Тиихэдэ тракторай арбан, морин 24 тармуур хүдэлхэ юм. Үбһэ хуряалгын звено бүхэндэ морид, гарай зэр зэмсэгүүд хүсэд хүрэхөөр үгтэнхэй.

Үбһэ хуряалгын звено бүхэндэ даабари үгтэһэн, тэдэнэй дунда социалис мүрысөөн эмхидхэгдэһэн байна. Мүрысөөнэй дүнгүүд согсологдожо, илажа гарагшадынь урмашуулагдажа байхаар хараалагданхай.

Нютагтамнай энэ жэлдэ хура бороотой байжа, ногооной ургаса нилээд һайн. Тиимэһээ үбһэ хуряаха, сенаж дараха түсэбөө үлүүлэн дүүргэжэ, ниитынгээ адууһа малда гүйсэд хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхэ арга боломжотойбди гэжэ һанагдана.

Ф. ДАНСАРУНОВ,
Далахайн совхозой экономист.

Захааминай аймаг.

Демократическа нэгэдэлэй партинуудай түрүүлэгшэнэртэй Э. Хонеккер уулзаба

БЕРЛИН. (ТАСС). СЕПГ-...ЦК-гай Нэгэдэхи секре...р, СЕПГ-гэй ЦК-гай Полит...той гэшүүн, СЕПГ-гэй ЦК-...секретарь А. Норден ГДР-...демократическа нэгэдэлэй ...нуудай түрүүлэгшэнэр...уулзаа. Хөөрэлдөөнэй үедэ ...оной арадай ажахын тү...партинуудайнь гэшүүдэй ...тэйгээр дүүргэжэ байһан ...уулзалгада хабаадагшад ...рсээ, тиихэдээ ГДР-тэ со...измые али бүхы талаарнь ...дань бэхижүүлгэдэ хабаадалсахаар бэлэн байһанаа онсолон тэмдэглэһэн байна.

Социалис мүрысөөндэ хүдэлмэришэдэй, таряашад-кооператорнуудай, интеллигенциин түлөөлэгшэд, бусад ажалшадай түйлаһан амжалтануудые ба үүсхэл эдэбхиие Э. Хонеккер үндэрөөр сэгнээ.

Советскэ Союзтай, бусад социалис оронуудтай ГДР-эй харилсаануудые СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь үгэ хэлэхэдээ үндэрөөр сэгнэһэн байна.

Франциин Национальна Суглаанай делегациин МНР-тэ аяншалһан тухай

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). ...циин Национальна суглаа...түрүүлэгшын орлогшо ...Клодиус-Пети түрүүтэй ...уз парламентаринуудай ...ци МНР-тэ байха үедөө ...гэй ЦК-гай Нэгэдэхи ...тарь, МНР-эй Министр...дэй Соведэй Түрүүлэгшэ ...Цеденбалтай уулзаһан бай... Монгол-француз хамтын ...нике соо иигэжэ хэлэгдэ...Француз айлшад МНР-тэ байха үедөө монгол арадай ажабайдалтай танилсаа, Монголой Арадай революциин 51-дэхи жэлэй ойдо зорюулагдаһан хэмжээ ябуулгануудта хабаадалсаа. Хоёр ороной хоорондохи харилсаануудай, парламентнуудай ажал ябуулгын асуудалнууд МНР-эй хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшадтай уулзалгануудай үедэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа.

Эб найрамдалай, аюулгүй байдалай ба уласхоорондын харилсаа холбооной али али талые һонирхуулдаг асуудалнуудаар хөөрэлдөөн болоо.

АШАТАЙ ТУҺАТАЙ ХОЛБООН

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Американ ба совет залуушуул Минскдэ уулзаа. Энэ уулзалга «Амгалан тайбан ерээдүйн ба социальна дэбжэлтын түлөө манай планетын залуушуулай хэдэг тэмсэлдэ туһа нэмэри оруулха арга олгоо» гэжэ американ талаһаа уулзалгада хабаадагшад пресс-конференци дээрэ мэдүүлээ. Тэдэнэр Советскэ Союзда гурбан неделиин турша соо аяншалаад бусаһан байгаа бшуу.

Эб найрамдалай, национальна бэеэ даанхай байдалай, үгээ ойлголсолгын, харилсаа холбооной түлөө тэмсэлдэ залуушуулай дүүргэдэг үүргэ, мүнөөнэй общество дотор хүдэлмэришэн залуушуулай эзэлдэг һуури ба дүүргэдэг үүргэ, тэрэнэй эрхэ ба уялга, мүн бусад олон иимэ шухала асуудалнууд Минскдэ болоһон уулзалга дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ гэжэ США-гай делегациин гэшүүд онсолон тэмдэглэһэн байна.

Совет арадай социально-политическэ түйлалтанууд, коммунис байгуулалтада совет залуушуулай эдэбхитэйгээр хабаадалга бидэниие угаа ехээр һонирхуулаа гэжэ Совет орондо аяншалһан тухайгаа хөөрэхэдөө тэдэнэр тэмдэглээ.

Советскэ Союзда байха үедэмнай совет эдир залуу хүбүүд, басагадтай уулзаха, хөөрэлдэхэ хизаарлашагүй арга боломжо олгогдоһон байгаа гэжэ американ залуушуулай түлөөлэгшэд онсолон тэмдэглэһэн байха юм. Хоёр ороной залуушуулай хоорондохи холбоо барисаан туһатай бэшэ гэжэ харуулхые үнэндөө һэдэһэн хэблэлэй зарим түлөөлэгшэдэй үндэһэгүй һанамжануудые тэдэнэр эрид шууд буруушаагаа. «Манай оронуудай залуу хүнүүд уулзалгануудай ба сэхэ руунь хөөрэлдэһэнэйнгөө ашаар бэе бэеэ бүри һайнаар мэдэжэ абаа, холбоо болон харилсаа саашадань хүгжөөхэ бата бэхи үндэһэ һуури табяа» гэжэ пресс-конференцидэ хабаадагшад онсолон тэмдэглэһэн байна.

«ПИОНЕРНҮҮДЭЙ РЕСПУБЛИКЫН» 20 ЖЭЛЭЙ ОЙ

БЕРЛИН. (ТАСС). ГДР-эй пионернүүдэй зунай лагерь— «Вильгельм Пикын нэрэмжэтэ пионернүүдэй республика» Берлинһээ хойшоо 50 километртэ байдаг.

Германиин хүдэлмэришэн-таряашанай гүрэнэй түрүүшын президент Вильгельм Пик 20 жэлэй урда тээ пионернүүд-тельмановецүүдэй мэдэлдэ эрхим гэгшын паркые бүхы барилгануудтайнь хамта үгэһэн юм. Энэ — танай республика. Эндэ таанар дуу дуулаха, наадаха, аяншалгада ябаха, эрдэмдэ һураха болонот,—гэжэ В. Пик хэлэһэн байна.

20 жэлэй турша соо 100 мянга гаран эдир тельмановецүүд, Европын, Азиин ба Африкын 35 ороной 5 мянга үлүүтэй үхибүүд «Вильгельм Пикын нэрэмжэтэ пионернүүдэй республикада» амаралтаяа үнгэргөө. Совет космонат А. Г. Николаевай нэрэ абаһан Пионернүүдэй байшан, һуралсалай олон кабинедүүд, мастерскойнууд, гимнастикын зал, 2 мянган хүниие багтааха стадион, бассейнүүд, нааданай талмайнууд, кинотеатр үхибүүдэй мэдэлдэ үгтэнхэй.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДАЙ ГҮРЭНДЭ МЯХА, ҺҮ, ҮНДЭГЭ, НООҺО ТУШААХА ЮҺЭ ҺАРЫН ТҮСЭБЫЕ ХЭР ДҮҮРГЭЖЭ БАЙҺАН ТУХАЙ

1972 ОНОЙ ИЮЛИИН 16-най МЭДЭЭН,
(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	мяхан	һүн	үндэгэн	нооһон
Баргажанай	40	74	311	62
Баунтын	45	67	—	—
Бэшүүрэй	49	63	118	48
Зэдын	41	67	85	78
Яруунын	38	65	100,9	40
Загарайн	48	61	207	23
Захааминай	45	76	—	45
Кабанскын	69	68	108	—
Хэжэнгын	38	66	114	33
Хурамхаанай	35	71	319	37
Хяагтын	51	66	130	33
Мухар-Шэбэрэй	47	65	89	46
Ахын	4	69	—	42
Прибайкалиин	74	66	100	—
Хойто-Байгалай	66	164	—	—
Сэлэнгын	37	65	21 дахин	48
Түнхэнэй	58	87	91	28
Улаан-Үдын	37	72	99,2	51
Хориин	—	70	134	50
Республика бүхыдөө	49	68	97	50

ТАБАН ЖЭЛЭЙ АЛХАМУУД

БУРЯАДАЙ АССР-эй СТАТИСТ
ЧЕСКЭ УПРАВЛЕНИИН МЭДЭЭ

1972 ОНОЙ ТҮРҮҮШЫН ХАХАДТА БУРЯАДАЙ АССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭЙ ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЫН ДҮНГҮҮД ТУХАЙ

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

Эдеэ хоолой загаһанай продукци — тонноор	1983	72
Мяхан, нэгэдэхи категориин гэдэһэ дотор оруулалсан (гүрэнэй нөөсэһөө) — мянган тонноор	8,3	113
Колбаса — мянган тонноор	5,7	105
Малай тоһон — тонноор	1431	39,4
Сэбэр һүнэй продукци һүндэ оруулжа тоолоходо — мянган тонноор	26,9	103
Консервэ — бүхыдөө миллион условно банкхаар	17,9	114
Мебель — миллион түхэригөөр	4,8	110
Хубсаһа угаадаг машинанууд — мянган хэһэгээр	85,5	95
Шаажан гүйлгэһэн булад амһартанууд тонноор	784	105

Республикын промышленностьда ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ түсэб 1972 оной нэгэдэхи хахадта 104 процентээр дүүргэгдэə, нёдондо жэлэй зохихо үеынхитэй сасуулбал, хүдэлмэрилэгшэ бүхэндэ абажа үзэхэдэ, ажалай бүтээсэ 6 процентээр ехэ болоһон байна.

1972 оной түрүүшын хахадта ажалай бүтээсые дээшэлүүлһэнэй ашаар промышленна продукциин ургалтын 60 процентинь абтаа.

Республикын бүхы промышленностьда абажа харахада ажалай бүтээсын болон салин хүлһэнэй ургалта тааруу байгаа.

Тиихэтэй хамта промышленностиин хүдэлмэридэ горитой дутуунууд бии.

1972 оной январь—май һарануудта худалдагдадаг продукцинуудай өөрынь үнэ хямдаруулха даалгабарие республикын промышленность дүүргээгүй. Түсэбһөө гадуур 284 мянган түхэриг үлүүсэ гаргашалагдаа. Нэгэ түхэригэй худалдагдадаг продукци гаргахын тулада түсэбэй ёһоор 86,25 мүнгэн гаргашалагдаха ёһотой байгаа һаа, 86,32 мүнгэн гаргашалагдаһан байха юм.

Ашаг олзо оруулха хахад жэлэй түсэб январь—май һарануудта 84,7 процентээр дүүргэгдэə, нёдондо жэлэй зохихо үеынхитэй сасуулбал 19,1 процентээр нэмээ.

Промышленна 35 предприяти гү, али бүхы предприятинуудай 18 процентнь нэгэдэхи хахад жэлэйнгээ түсэбые дүүргээгүй, тэдэнэр түсэбһөө 2,9 миллион түхэригөөр бага продукци гаргаа. Зэдын комбинат, «Забайкаллес» комбинадай 6 предприяти, ликеро-архиин завод, эдеэ хоолой промышленностиин министерствын 3 предприяти Кабанскын загаһанай завод, Татауровай барилгын материалнуудай комбинат, хладокомбинат, Ой модоной ажахын министерствын 5 предприяти, «Сельхозтехникын» республиканска нэгэдэлэй 6 предприяти нэгэдэхи хахад жэлэйнгээ түсэбые дүүргээгүй предприятинуудай тоодо оролсоно.

Инскэ леспромхоз, Кабанскын загаһанай завод, «Сельхозтехникын» Баргажанай ба Яруунын заһабарилгын мастерскойнууд 1972 оной бүхы зургаан һарын турша соо түсэбүүдээ дүүргээгүй.

Промышленностиин зарим шухалын шухала түхэлэй продукци: сонхын шэл, оёһон хубсаһа, трикотажна дотор ба гадар хубсаһа гаргаха, мебель бүтээхэ, хэрэглэлэй модо шэрэхэ нэгэдэхи хахад жэлэй түсэб дутуу дүүргэгдэə.

Промышленностиин 60 предприятн ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ нэгэдэхи хахад жэлэй түсэбые дүүргээгүй, тэрээнһээ боложо, 5,4 миллион түхэригэй продукци дутуу үгтэһэн байна.

Таловска түмэр-бетон зүйлэй конструкцинуудай завод, Забайкаллес» комбинадай 7 предприяти, Элхиин автомобиль заһабарилгын завод, «Буржелезобетон» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй 4-дэхи филиал болон бусад ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб дүүргээгүй предприятинуудай тоодо оролсоно.

1972 оной январь—майда промышленностиин 72 предприяти ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнһээ үлүү ехээр дунда зэргын салин хүлһэ дээшэлүүлээ. Галуута-Нуурай шахтоуправлени, «Забайкаллес» комбинадай 8 предприяти, нооһо угаадаг фабрика, мяханай промышленностиин үйлэдбэриин нэгэдэл, эдеэ хоолой промышленностиин 9 предприяти тэдэнэй тоодо оролсоно.

Түрүү технологи нэбтэрүүлхэ үйлэдбэриин хүдэлмэри оньһожоруулха ба автомадаар зэбсэглэхэ, тоололгын техникэ дэлгэрүүлхэ талаар гүрэнэй түсэб дүүргэгдээгүй.

II. ХҮДӨӨ АЖАХЫ

Республикын үйлэдбэриин хүдөө ажахын предприятинууд сагай уларилай тааруугүй байгаашье һаань, хабарай тарилгые, бусад полевой хүдэлмэрие эмхитэйгээр дүүргээ. Хабарай ургамалнуудые тариха түсэб бүхы дээрээ 102 процентээр дүүргэгдэһэн байна. Түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо, 19 мянган гектараар ехэ бүхы хабарай ургамалнууд, тэрэ тоодо — орооһото ургамалнууд 27,4 мянган гектар, тэдэнһээ 12,8 мянган гектар обёос, 7,8 мянган гектар ешмээн, 4,6 мянган гектар гэршүүхэ, 1,3 мянган гектар горох ба бусад зарим ургамалнууд таригдаһан байха юм.

Силосэй ургамалнуудые олон жэлэй ногоо тариха түсэб дутуушагаар дүүргэгдэə.

Республикын хүдөө ажахын бүхы ургамалнуудай тарилгын талмай нёдондо жэлэйхитэй сасуулбал, 3 процентээр (23 мянган гектараар) нэмэжэ, 808 мянган гектар болоо, тэрэ тоодо:

	Мянган гектараар	Процентээр: Бүхы тарилгын талмайтай сасуулхада	Процентээр: 1971 онойхитой сасуулхада
Орооһото ба орооһото бобово ургамалнууд	553,6	68,5	104
Шэнисэ	334,2	41,4	95
Обёос	155,2	19,2	118
Ешмээн	31,1	3,8	128
Горох	17,4	2,2	134
Хартаабха	23,6	2,9	101
Овощ	2,6	0,3	108
Тэжээлэй ургамалнууд	227,9	28,2	100
Тэжээлэй корнеплод	7,4	0,9	116
Кукуруза	52,8	6,5	99,6
Олон жэлэй ногоон	32,7	4,0	133

Нёдондо жэлэйхитэй сасуулбал, бүхы орооһото ургамалнуудые тарилга 22,4 мянган гектараар, тэрэ тоодо: обеос — 24,2 мянган гектараар, ешмээн — 6,8 мянган гектараар, горох — 4,4 мянган гектараар, гэршүүхэ — 4,3 мянган гектараар, хабарай хара таряан — 1,7 мянган гектараар, хартаабха — 0,3 мянган гектараар, овощ — 0,2 мянган гектараар, олон жэлэй ногоон — 8,2 мянган гектараар, тэжээлэй корнеплод — 1 мянган гектараар нэмэһэн байна: шэнисын, нэгэ жэлэй ногооной (зеленкын) тарилга хороо.

Уһалагдадаг газарта таригдаһан ургамалнууд 5 процентээр нэмэжэ, 37,4 мянган гектар болоһон гү, али уһалууриин һубаг ханаабтан бүхы хахалагдадаг газарай 92 процентнь болоо.

Газар таряалан бүри болбосоноор эрхилэгдээ. Совхоз ба колхозуудта 1971 ондо бүхы хабарай ургамалай 33 процентнь паар ба намарай паар дээрэ таригдаһан байгаа һаа, 38 процентнь нимэ газар дээрэ мүнөө таригдаһан байха юм. Нёдондо жэлэйхитэй сасуулбал, үнэндөө севооборотуудай бии болгогдоһон полинууд дээрэ таригдаһан хүдөө ажахын ургамалнуудай талмай нилээд ехэ болоһон байха юм.

Хабарай орооһото таряанай ба орооһото бобово ургамалнуудай үрэһэнэй шанар нёдондонойхитой сасуулбал, һайжараа. I ба II классай үрэһөөр таригдаһан талмай 1971 онойхиһоо 1,8 дахин ехэ болоһон байна.

Һайн сортын үрэһөөр таригдаһан тарилгын талмай бүхы тарилгын талмайн 74 процент, тэрэ тоодо, аймаг аймагта таарулагдаһан сортын үрэһөөр таригдаһаниинь 62 процент болоо.

Тарилгын хойноһоо харууһалха хүдэлмэри хаа хаанагүй хэгдэнэ. 206 мянган гектар гү, али нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, 14 мянган гектараар (7 процентээр) ехэ талмай дээрэ гербицидүүд сасагдаа. Пропашной ургамалнуудай зурууд хоорондын үйлэдбэрилгэнүүд хэгдэнэ.

1973 ондо тарилга хэхын тулада, 144 мянган гектар паар хахалагдаа. Энэ хадаа түсэбэй 86 процентнь болоно.

Үйлэдбэриин хүдөө ажахын предприятинууд үбһэ сабшалгые ба тэжээл бэлэдхэлгые эхилээ, орооһото ба бусад таряанай ургаса хуряаха хүдэлмэридэ бэлдэлгые дүүргэжэ байнхай. Үбһэ хуряаха техникые ба силос хуряаха комбайнуудые заһабарилга дүүргэгдэхэеэ байна. Тиихэтэй хамта, тракторна косилканууд, жиирэй жатканууд, хартаабха малтадаг комбайнууд, үрэһэ сэбэрлэдэг орёо парин машинанууд нёдондонойхиһоо удаанаар заһабарилагдана.

Республика дотор малай тоо олон болоо, мал ажалай продуктнууд бүри элбэгээр абтадаг, ехээр худалдагдадаг болоо.

Совхозууд ба колхозуудта мал ажалай гол продуктнуудые абалга түрүүшын хахад жэлдэ иимэ байгаа:

	Мянган тонноор: 1971 он	Мянган тонноор: 1972 он	1972 оной 1 хахад жэлэйхиие 1971 онойхитой сасуулхада проц.
Мяхан (үүсэлэгдэһэн шэгнүүрээр)	9,6	9,8	102
тэрэ тоодо гахайн мяхан	2,4	3,0	125
Һүн	74,6	75,7	102
Үндэгэн — миллионоор	39,1	46,3	118
тэрэ тоодо «Птицепром» трестын ажахынуудта	30,4	37,2	122

Мал ажалай продуктнуудые элбэгээр абалгада эгээн лэ горитойхон туһа нэмэри оруулагшад гэхэдэ: мяхаар — Сэлэнгын, Хяагтын, Зэдын, Бэшүүрэй, Улаан-Үдын аймагуудай; һүөөр — Түнхэнэй, Захааминай, Баргажанай, Мухар-Шэбэрэй, Прибайкалиин, Сэлэнгын аймагуудай; үндэгөөр — Бэшүүрэй, Зэдын, Кабанскын, Мухар-Шэбэрэй, Улаан-Үдэ городой, Улаан-Үдын аймагуудай (илангаяа «Птицепром» трестын шубуунай фабриканууд ба совхозууд) үйлэдбэриин хүдөө ажахын предприятинууд болоно.

Үүсэлхын тулада худалдагдаһан малай шанарай һайжарһанай ашаар мяха абалгын ургалта; һаамхай үнеэдэй тоо толгойн олон болоһоной ашаар һү һаалгын ургалта; үндэгэ олоор гаргадаг тахяануудай тоо олон болгоһоной ашаар үндэгэ абалгын ургалта хангагдаһан байна.

Гүрэндэ мяха тушаахын тулада гүрэнэй ажахынуудай болон колхозуудай 1-дэхи хахад жэлдэ худалдаһан (тушааһан) малай дунда зэргын шэгнүүр ба тарган түранхайнь иимэ байгаа:

	Худалдагдаһан (тушаагдаһан) нэгэ толгой малай дунда зэргын амидын шэгнүүр килограммаар: 1971 он	1972 он	1972 онойхиие 1971 онойхитой сасуулхада проц.	Топ тарган ба тарганшаг малай удельна хэмжээн бүхы худалдагдаһан (тушаагдаһан) малнуудтай сасуулхада процентээр: 1971 он	1972 он
Эбэртэ бодо малай	307	319	104	84	81
Хониной	34	32	94	63	73
Гахайн (поршоонхонуудгүйгөөр)	93	99	106	96	98

Һаамхай үнеэдэй тоо толгой нёдондо жэлэй түрүүшын хахад жэлэйхитэй сасуулбал, мүнөө жэлэй хахад жэлэй турша соо дунда зэргээр 2 процентээр (1,2 мянган толгойгоор), эмэ тахяагай — 11 процентээр (42,9 мянган толгойгоор) олон болоо.

Совхозууд болон колхозуудта үнеэдэй ба шубуунай ашаг шэмэ үгэлгэ түрүүшын хахад жэлдэ иимэ байгаа:

	1971 он	1972 он	1972 онойхиие 1971 онойхитой сасуулхада процентээр
Нэгэ үнеэнһээ дунда зэргээр һү һаалга—килограммаар	943	947	100,4
Нэгэ тахяаһаа үндэгэ абалга — хэһэгээр	95	101	106

Тугал ба поршоонхонууд олоор абтаа. Гэбэшье зарим совхозууд ба колхозуудта мал һубайрдаг, нилээд олоор гарзалдаг, тиихэдэ ашаг шэмэнь үшөөл удаанаар дээшэлдэг байна.

Малай ба шубуунай тоо июлиин 1-нэй байдалаар иимэ байгаа:

	мянган толгойгоор: 1971 он	1972 он	1972 онойхиие 1971 онойхитой сасуулхада процентээр
Бүхы түхэлэй ажахынуудта (малай баазануудые ба үүсэлхын урда тээ мал байлгадаг пунктнуудгүйгөөр)			
Эбэртэ бодо мал	481	506	105
тэрэ тоодо үнеэд	166	173	104
Хони ба ямаан	2328	2363	102
Гахай	187	217	116
Гүрэнэй ажахынууд ба колхозуудта			
Эбэртэ бодо мал	339	360	106
тэрэ тоодо үнеэд	107	111	104
Хонин	2199	2228	101
Гахай	114	137	120
Адуун	60	61	103
Оро	5,3	5,4	102
Шубуун (бүхы түхэлэй ба наһанай)	1724	2124	123

Хүн зоной өөһэдын хамһабариин ажахыда эбэртэ бодо малай тоо 4 процентээр, тэрэ тоодо үнеэдэй тоо 3 процентээр хониной — 5 процентээр, гахайн — 10 процентээр нэмэһэн байха юм.

Нэгэдэхи хахад жэлдэ гүрэндэ мал ажалай продуктнуудые худалдалга:

	1971 он	1972 он	1972 он процентээр: Түсэбһөө гадуур худалдаганые оруулалсан 1972 оной 1-дэхи хахад жэлэй түсэбтэй сасуулхада	1971 оной 1-дэхи хахадайхитай сасуулхада
Бүхы түхэлэй ажахынуудта				
Мал ба шубуун — мянган тоноор:				
амидын шэгнүүрээр	17,0	17,9	116	105
үүсэлэгдэһэн шэгнүүрээр	10,9	11,4	x	105
Һүн — мянган тонноор	59,1	59,8	105	101
Үндэгэн — миллион монсогороор	35,9	40,9	132	114
Нооһон (тушаалгын шэгнүүрээр) тонноор	1394	1316	129	94
Совхозууд ба колхозуудта				
Мал ба шубуун — мянган тонноор				
амидын шэгнүүрээр	15,5	15,4	106	99,
үүсэлэгдэһэн шэгнүүрээр	9,7	9,6	x	98
Һүн — мянган тонноор	56,4	57,1	105	101
Үндэгэн — миллион монсогороор	34,7	39,8	131	115
Нооһон (тушаалгын шэгнүүрээр)—тонноор	1245	1193	125	96

Нэгэдэхи хахад жэлдэ гүрэндэ мал ажалай гол продуктнуудые худалдаха түсэб болзорһоо урид дүүргэгдэə. Хахад жэлэй хубилашагүй түсэбһөө ба түсэбһөө гадуур худалдагдаһанһаа газаа тээгүүр бүхы түхэлэй ажахынууд гүрэндэ мал ба шубуу (амидын шэгнүүрээр) — 2,3 мянган тонно, һү — 2,8 мянган тонно, үндэгэ — 9,9 миллион монсогорые худалдаа. Гэбэшье хэдэ хэдэн совхозууд ба колхозууд мал ажалай бүхы түхэл янзын гү, али зарим продуктнуудые гүрэндэ хахад жэлэй түсэбөөр тогтоогдоһондо орходоо багаар тушааһан (худалдаһан) байна.

Мүнөөнэй хүдөө ажахын техникээр хүдөө ажахын материально-техническэ бааза саашадаа бэхижүүлэгдээ. Республикын хүдөө ажахыда түрүүшын хахад жэлэй турша соо 400 гаран бодото трактор; 300 шахуу ашаанай ба тусхай автомобиль; 230 таряа хуряадаг комбайн, 100 гаран силос хуряалгын, 20 шахуу хартаабха хуряалгын комбайн; 100 гаран жиирэй жатка, 500 гаран тракторна плуг, 200 үлүүтэй сеялкэ, 600 шахуу косилка болон бусад олон машинанууд, механизмууд үгтэбэ.

Хүдөө ажахын 36 мянга шахуу тонно һайн минеральна үтэгжүүлгэ гү, али 1971 оной нэгэдэхи хахадайхитай сасуулбал, 18 процентээр (5,5 мянган тонноор) ехэ үтэгжүүлгэ абаһан байна.

III. ТРАНСПОРТ БА ХЭЛХЕЭ ХОЛБООН

Түмэр замай Улаан-Үдын отделени 1972 оной 1-дэхи хахад жэлдэ ашаа ябуулха түсэбөө 104 процент, тэрэ тоодо, модо 107 процент, шулуу нүүрһэ — 99 процент, минерально-барилгын материалнуудые — 109 процент, талха таряа — 96 процент дүүргээ.

Нёдондо жэлэй тус үеынхитэй сасуулбал, ашаа шэрэлгэ 7,7 процентээр нэмээ. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар 1972 оной 1-дэхи хахад жэлэй түсэб 99,8 процентээр дүүргэгдэһэн байна.

Локомотивуудай бүтээсэ 1972 оной 1-дэхи хахад жэлдэ нёдондо жэлэй тус үеынхитэй сасуулбал, 26,5 процентээр, вагоной бүтээсэ — 12,9 процентээр дээшэлээ. Сүүдхэ соо вагоной эрьесэ 7,7 процентээр түргэдхэгдөө.

Буряадай транспортна управлени 1972 оной 1-дэхи хахад жэлдэ ниитын хэрэглэлэй автомобильна транспортаар ашаа шэрэхэ түсэбые 103,4 процентээр, ашаанай эрьесын түсэбые — 100,0 процентээр, пассажирнуудые шэрэхэ түсэбые — 105,5 процентээр дүүргээ. Нёдондо жэлэй тус үеынхитэй сасуулбал, ашаа шэрэлгэ 8,5 процентээр пассажирнуудые шэрэлгэ — 7,7 процентээр нэмэһэн байха юм.

Улаан-Үдэ городой трамвайгаар 1972 оной 1-дэхи хахадта 14,2 миллион хүн шэрэгдээ гү, али пассажирнуудые шэрэхэ түсэб 105,2 процентээр дүүргэгдээ.

Хэлхеэ холбооной продукциин юрэнхы хэмжээн 1972 оной 1-дэхи хахад жэлдэ 101,8 процент, радио-дамжуулгын точконуудые олон болгохо түсэб 109,8 процент, городой телефонно холбооной абонентнүүдые олон болгохо түсэб — 113,3 процент дүүргэгдэбэ.

IV. КАПИТАЛЬНА БАРИЛГА

Республика дотор гол фонднуудые ашаглалгада үгэхэ талаар 1972 оной 1-дэхи хахадай түсэб дүүргэгдээ. Бүхы дээрээ 48,4 миллион түхэриг сэнтэй гол фонднууд ашаглалгада үгтэһэн байна.

«Бурятэнерго» управлени, Хэлхеэ холбооной управлени, «Забайкаллес» комбинат, Буркоопсоюз шэнэ предприятинуудые барижа, хуушан предприятинуудые үргэдхэн һэльбэжэ, ашаглалгада үгөө. Бабушкин городто оёдолой фабрика, Улаан-Үдэ городто уран һайханай зүйлнүүд болон һонирхолтой бэлэгүүдэй фабрика ашаглалгада үгтөө. Хүдөө ажахыда 800 толгой эбэртэ бодо малай, 13.800 хониной, 4.300 гахайн байха малай шэнэ байранууд гүрэнэй ба колхозуудай мүнгөөр баригдаа. 27,6 мянган гектар газар уһалагдаа, газар уһалха түхеэрэлгэнүүд 25,5 мянган гектар талмай дээрэ һэльбэн заһагдаһан байха юм.

Арадай ажахыда капитальна хүдэлмэри хэхын тулада элдэб шатаар 110,4 миллион түхэриг, тэрэ тоодо гүрэнэй зүгһөө 99,8 миллион түхэриг гаргашалагдаа. Нёдондо жэлэй зохихо үеынхитэй сасуулбал, капитальна хүдэлмэридэ 12,5 миллион түхэригөөр гү, али 13 процентээр ехэ мүнгэн гаргашалагдаһан байна.

Түсэблэлгын ба экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда барилга-хабсаралгын эмхинүүд саашадаа оруулагдаа. Республика дотор шэнэ гуримаар «Бурятцелинстрой» трест, «Бурводстрой» трест, Буряадай барилгын управлениин гэр барилгын комбинат хүдэлнэ. Барилгануудые бодхоожо дүүргэхэ ба шата шатаарнь хэхэ барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин 1-дэхи хахад жэлэй түсэбые эдэ эмхинүүд 78 процент дүүргээ.

Республикын генподрядна барилгын эмхинүүд энэ жэлэй 1-дэхи хахадта 67,7 миллион түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хээ, энэнь хахад жэлэй түсэбэй 94 процент болоно. Тэрэ тоодо өөрынгөө хүсөөр 56,3 миллион түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри бүтээгээ. Нёдондо жэлэй зохихо үеынхитэй сасуулбал, өөрынгөө хүсөөр хэһэн барилга-хабсаралгын хүдэлмэри 16 процентээр нэмээ.

Субподрядна эмхинүүд 1-дэхи хахад жэлдэ 6,9 миллион түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хээ гү, али январь—июниин түсэбые 94 процент дүүргэһэн байха юм. Тус тус эмхинүүдэй түсэбэй дүүргэлтэ, подрядна хүдэлмэриин юрэнхы хэмжээнэй ургалта доро харуулагдаба:

	1-дэхи хахад жэлдэ түсэбэй дүүргэлтэ проц.	1972 [оной 1-дэхи] хахад[ые 1971] оной 1-[дэхи хаха]дайхит[ай сасуулха]д[а]
Буряадай барилгын управлениин	90	12
«Бурятцелинстрой» трест	101	11
СМП № 834	94	10
СМП № 397	103	10
Улаан-Үдын ТЭЦ-эй барилгын управлени	71	11
Галуута-Нуурай ГРЭС-эй барилгын управлени	71	17
«Бурводстрой» трест	97	12

Колхоз хоорондын барилгын эмхинүүд 4,9 миллион түхэригэй хүдэлмэри хээ гү, али 1-дэхи хахад жэлэй түсэбые 110 процент дүүргээ, нёдондо жэлэй зохихо үеынхитэй сасуулбал, хүдэлмэриин хэмжээн 23 процентээр нэмэһэн байна.

Барилга дээрэ ажалай бүтээсэ 6 процентээр дээшэлээ.

Барилга-хабсаралгын [хүдэлмэ]риин өөрынь үнэ хямдар[уулха та]лаар энэ жэлэй 5 һарын [түсэбые] подрядна эмхинүүд дүү[ргээ].

Ашаг олзо оруулха [хахад жэ]лэй түсэбые 5 һарын [турша] подрядна эмхинүүд 64 [процент] дүүргээ. Нёдондо жэлэй [зохихо] үеынхитэй сасуулбал, 0[...] он түхэригөөр гү, али [...про]центээр ехэ ашаг олзо [орууга]даа.

V. ХҮН ЗОНОЙ МАТЕРИАЛЬНА БАЙДАЛАЙ ҺАЙЖАРАЛГА, СОЁ[ЛОЙ] БОЛБОСОРОЛОЙ ХЭМЖЭЭНЭЙ ДЭЭШЭЛГЭ

Республикын арадай ажахыда хүдэлдэг хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай жэлэй дунда зэргын тоо 1971 оной зохихо үеынхитэй сасуулбал, энэ жэлэй 1-дэхи хахадта 2,5 процентээр нэмээ, салин хүлһэнэй фонд [...]тээр дээшэлээ. Һарын д[унда зэр]гын салин хүлһэн 3,5 [...] нэмэжэ, доро дурсагд[аһан хэм]жээндэ хүрөө.

	Һарын дунда зэргын салин хүлһэн түхэригөөр	1972 оной 1-дэ[хи] хахадай[...]
Бүхы арадай ажахыда	139,5	10
тэрэ тоодо:		
промышленностьда	166,1	10
хүдөө ажахыда	121,1	11
тэрэ тоодо совхозуудта	121,9	1
транспортда	159,1	10
тэрэ тоодо түмэр замда	178,5	10
хэлхеэ холбоондо	122,0	10
барилгада	174,4	10

Хүдэлмэришэд, алба хаагшад болон колхознигуудай пенсионно хангалга һайжарна. Гүрэнэй пенсинүүд ба тэдхэмжэнүүд тухай хуулиин ёһоор колхозуудай гэшүүдтэ үгтэхэ болоһон пенсинүүдэй ниитэ хэмжээниинь 5 процентээр нэмээ.

Арадай гэгээрэл, наука болон соёлые хүгжөөлгэдэ саашанхи амжалтанууд туйлагдаа. 250 мянга гаран хүн элдэб янзын һуралсалда хабаадана.

Дээдэ һургуулинууд ба техникумүүдые 7.061 залуу мэргэжэлтэд, нёдондо жэлэй 1-дэхи хахадайхитай сасуулбал, 3,5 процентээр олон хүн дүүргэжэ гараа. Һургуули дүүргэгшэдэй дунда промышленностиин, транспортын, хэлхеэ холбооной, барилгын 2.923 инженер ба техник, хүдөө ажахын 1.475 мэргэжэлтэ, 1.779 багшанар ба культурна гэгээрэлэй хүдэлмэриин мэргэжэлтэд, 603 дунда эрдэмтэй медицинскэ хүдэлмэрилэгшэ, худалдаа наймаанай, кооперациин 182 хүдэлмэрилэгшэ, арадай ажахын бүридхэлые оньһожоруулха Улаан-Үдын техникумүүдые эгээн түрүүн дүүргэһэн 99 хүн — бүридхэлэй хүдэлмэришэд бии.

Улаан-Үдын профессиональна-техническэ һуралсалай училищи арадай ажахыда 1295 мэргэжэл ехэтэй залуу хүдэлмэришэдые бэлдэжэ эльгээгээ. Тэдэнэй 300 хүниинь промышленность, барилга, транспорт болон хэлхеэ холбооондо, 933 хүниинь—хүдөө ажахыда, 62 хүн бусад һал[буринуудта] эльгээгдэһэн байха юм. [Тэрээн]һээ гадна, профессиональ[на-техни]ческэ училищиин үдэшэ[...]нинүүдтэ 291 хүн шэнэ[эр] шудалаа, мэргэжэлээ [дээшэлүү]лээ.

1-дэхи хахад жэлдэ [...] лион үлүүтэй хүн ки[но,] концертнүүдые хараа[...] зондо медицинскэ [туһалал]жа бүри һайнаар [хүр]дэдэг болоһон байна. [...]нууд болон санаторинуу[д...]нуудай тоо олон болоо, [...]лиин наһа гүйсөөгүй [...]саг үргэлжын эмхи зур[гаанай] тоо нэмээ, тэндэ ябада[г үхибүү]дэй тоо олон болоо.

Мүнгэ нөөсэлэлгын [...]та хүн зоной хадагал[ж]ай тоо 1972 оной июл[иин 1-нэй] байдалаар 107 милли[он] түхэриг болоһон байна.

Гүрэнэй ба коопер[ативна ху]далдаа наймаанай (ни[йтын эдеэ] хоолые оруулалсан) [...] 1-дэхи хахадта 288,5 [...] түхэригэй эд бараа х[удалдаа,] тэрэнние 8,3 процентэ[эр ...]гээ.

Эд хэрэглэгшэдэй [...] 93,3 миллион түхэриг[...]раа худалдаа. Энэнь н[ёдондо жэлэй] зохихо үеынхитэй сасу[улбал ...] процентээр ехэ. Тэрээн[...] эд хэрэглэгшэдэй ко[операциин] эмхинүүд нютагай дэлг[үүрнүүдэй] тогтоһон сэнгээр 6,5 ми[ллион тү]хэригтэ хүдөө ажахын [продукци] худалдаһан байха юм.

1972 оной 1-дэхи хахадта эд бараа худалдаха түсэбые [худалдаа] наймаанай гол эмхинүүд иимээр дүүргээ:

	Бүхы дээрээ эд бараа худалдаха хахад жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ проц.	Тэрэ тоодо: бутархай худалдаа наймаан	Тэрэ тоодо: нийт[...]
Бүхыдөө республика дотор	100,6	100,6	10
нютагай наймаанууд	102,2	102,2	10
Улаан-Үдын горпромторг	104,3	104,3	—
Улаан-Үдын горпищеторг	100,1	100,1	—
Улаан-Үдын универмаг	102,3	102,3	—
Столовонуудай трест	101,9	—	1
ОРС-нууд ба продснабууд	99,8	100,0	9
Ой модоной ба модо болбосоруулгын промышленностиин УРС-нууд	97,6	97,8	9
ОРС НОД-6	100,8	101,3	9
Зэдын продснаб	101,1	101,1	10
Галуута-Нуурай ОРС	101,7	101,4	10
Геологиин ОРС	102,5	102,6	10
Эд хэрэглэгшэдэй кооперации	101,6	101,6	10

Гүрэнэй мүнгэ зөөреэр республикын городууд болон хүдөө нютагуудта хамта дээрээ 84 мянга гаран дүрбэлжэн метр (ашагта) талмайтай байрын гэрнүүд ашаглалгада үгтөө. Тэрээнһээ гадна, өөһэдынгөө мүнгэ зөөреэр, мүн гүрэнэй урьһаламжын туһаламжаар колхозууд, колхознигууд, хүдэлмэришэд ба алба хаагшад байрын гэрнүүдые бариа.

Энэ оной 1-дэхи хахадта гүрэнэй мүнгэ зөөреэр 964 һурагшын һууритай юрэнхы эрдэмэй һургуули, 420 һууритай һургуулиин наһа гүйсөөгүй үхибүүдэй эмхи зургаанууд баригдаа.

Тиихэтэй хамта бүхы республика дотор, тус тус предприятинууд болон эмхинүүдтэ гэр байра, соёлой-ажаһуудалай барилга бодхохо түсэбүүд дүүргэгдээгүй.

Нэгэдэхи хахад жэл[дэ рес]ликын хүн зондо 6,4 [миллион тү]хэригэй, тэрэ тоодо, х[үдөө нюта]гуудта 2,2 миллион [түхэригэй ...] хангалга үзүүлэгдэһэн [байна.] Хүн зониие ажаһуудал[ай талаар] хангалгын хэмжээн нёд[ондо жэ]лэй зохихо үеынхитэй с[асуулбал,] 5 процентээр дээшэлэ[...] нютагуудта 5 процентэ[эр ...] ороһон байна. Хүн зон[ые ажа]һуудалай талаар ханга[лгын ...] хахад жэлэй түсэб д[...] Ажаһуудалай талаар [...] предприятинуудай тоо ол[он бол]дог байбашье, тэдэнэр [...] хүдөө нютагуудта үше[ѳ ...]дана, зоной олон ургаж[а байгаа] эрилтэ хэрэглэмжэнүүд[ые ...]дөө хүсэдөөр хангажа [шадана]гүй.

Буряадай АССР-эй Статистическэ управлени.

СОВЕДҮҮДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИ

ДЕПУТАДУУДАЙ ЭДЭБХИ ДЭЭШЭЛНЭ

Захааминай аймагай ажалшад СССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй алдарта ойн һайндэрые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тула мүнөө дабхар эршэтэйгээр хүдэлжэ байнхай. Закаменск хотын эдеэ хоолой зүйлнүүдые үйлэдбэрилдэг предприятинууд хахад жэлэйнгээ түсэбые уридшалан дүүргээ. Горсоведэй саг үргэлжын ба депутадуудай комиссинуудай заседанинууд дээрэ городой ажахынууд болон предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй тоосоон шагнагдана. Илангаяа үйлэдбэрилэгдэһэн продукциин шанар һайн шалгагдана. Эндэхи коллективүүдтэ ажалай журам, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайнаар табигданхай. Гэбэшье хилээмэнэй, һүнэй, колбасагай зүйлнүүдэй шанар үшөөл муушаг гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Эндэхи эдеэ хоол үйлэдбэрилдэг заводуудай хүтэлбэрилэгшэдэй хинан шалгаха хэрэг һулаар эрхилдэг дээрэһээ шанар муутай эдеэ хоолой зүйлнүүд зондо дурадхагдана.

Аймагай автотранспортна предприяти ашаа шэрэхэ түсэбөө дүүргэбэшье, пассажирнуудые зөөхэ даабаряа дүүргээгүй. Эндэ ажалай журам һула байна. Байгша оной табан һарын туршада 283 ажалта үдэр гээгдээ. Захиргаанай зүгһөө 31 хүн шанга һануулга абаа. Мүн АТП-гэй жолоошодой һогтуугаар машина жолоодожо, милициин хүдэлмэрилэгшэдтэ баригдаха ушарые дайралдадаг байгаа.

Автобусууд маршрудайнгаа график сахинагүй. Илангаяа Нарин—Холтосон, Бетонно завод—Декабристнуудай үйлсэ гэһэн маршрудаар автобусууд графигай ёһоор ябанагүй. Иимэ ушар байдалһаа боложо, хүнүүд хэдэн часай туршада автобусой буудалда байжа үнэтэ сагаа дэмы гээнэ. Жэшээнь, июнин 4-нэй үдэр олонхи автобусууд хараалагдаһан маршрудаараа ябаагүй. Шалтагааниинь гэхэдэ, жолоошод энэ үдэр огородуудтаа хартаабха һуулгаа.

Зунай аяма халуун ерээд байна. Гэхэтэй хамта, Зэдын продснабай хүтэлбэрилэгшэд ажалшадай амардаг газарта һэрюун ундa худалдаха киоскнуудые мүнөө болотор нээнэгүй. Мүн зарим магазинууд хүдэлмэриеэ һулаар эмхидхэнэ. Аймагай 47 магазинай оролдоол 25-ниинь түсэбөө дүүргээ. Урда жэлнүүдтэл зунай сагта худалдаа наймаа эрхилэлгые муугаар эмхидхэнэ. Мүн овощ худалдагданагүй.

Закаменск хотодо дүрбэн һургуули бии. Эндэ гурба мянга шахуу үхибүүд эрдэм номдо һурана. Багшанарай коллективүүдэй оролдосотойгоор хүдэлһэн дээрэһээ һуралсал жэл бүри һайжарна. Гэбэшье тэдэнэй хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ дутагдалнууд үшөөл бии, һургуулинуудые шефтээ абаһан коллективүүд тэдээндэ горитой туһаламжа үзүүлнэгүй. Эдэ асуудалнууд горсоведэй гүйсэдкомой сесси болон заседани дээрэ табигдажа, хэмжээнүүд хараалагдадаг.

Һүүлэй жэлнүүдтэ манай аймагта хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха талаар ехэхэн хүдэлмэри хэгдээ. Химиин аргаар хубсаһа сэбэрлэхэ комбинат, радио ба телевизор заһабарилха мастерской ашаглалгада оруулагдаа. Зүгөөр аймагай хүн зоной эрилтэ хангаха комбинат хоёрдохи жэлээ түсэбөө дүүргэнэгүй. Жэшээнь, ажаһуудалай эрилтэ хангаха һара бүриин түсэб ходо дүүргэгдэнэгүй. Горсоведэй гүйсэдком комбинадай хүдэлмэридэ байһан дутагдалнуудые усадхаха тушаа олон дахин зааһан байна. Зүгөөр тэрэнэй хүтэлбэрилэгшэд мүртэй хэмжээ абанагүй.

КПСС-эй ЦК-гай ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гаргаһан, «Архидалгатай ба алкоголизмтай шангаар тэмсэхэ хэмжээнүүд тухай» тогтоолнууд мүнөө аймагай ажахынуудта, предприятинуудта зүбшэн хэлсэгдэнэ. Энэ тогтоолые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула милициин, нүхэдэй сүүдэй арадай дружинын, эхэнэрнүүдэй совет болон ниитын бусад эмхинүүдэй хүдэлмэриие һэргээхэ шухала.

Закаменскын городской Соведэй нэгэдэхи сесси дээрэ СССР-эй, мүн Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ һуурин тосхонуудаа болбосон түхэлтэй, сэсэрлигтэй болгохо талаар хэмжээ ябуулганууд хараалагдаа һэн. Горсоведэй гүйсэдком энэ хэмжээ ябуулгануудай хэр зэргэ бэелүүлэгдэжэ байһаниие саг үргэлжэ хинан шалгажа байдаг. Городой үйлсэнүүдтэ, эмхи зургаануудай байшангай, предприятинуудай, айлай гэрэй газаагуур набшаһата 3500 модод һуулгагданхай. Мүн үнгэ бүриин сэсэгүүд һалбараа. Һаядаа гол үйлсэнүүд һүниин сагта гэрэлтүүлэгдэдэг болохо юм.

Гэбэшье городоо болбосон түхэлтэй болгохо талаар хараалагдаһан хэмжээ ябуулганууд удаанаар бэелүүлэгдэнэ. Илангаяа үйлсэ асфальтаар хушаха хүдэлмэри унжагайрна. Олон квартиратай гэрэй ба хамтын байрануудай газаагуур ариг сэбэр сахигданагүй. Эндэ ажаһуугшад, мүн ЖКО-гой хүдэлмэрилэгшэдшье энээн тушаа хамаарханагүй.

Закаменскын городской Соведэй гүйсэдком, тэрэнэй дэргэдэхи саг үргэлжын комиссинууд, депутадуудай бүлэгүүд городойнгоо ажабайдалдахи дутуу дундануудые усадхаха талаар саашадаашье оролдохо, Закаменскын ажалшад СССР-эй 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэжэ найдагдана.

Ш. БАКШЕЕВ.

ШЭНЭ ГЭРЭЙ ҺУУРИ

Ц-Д. Хамаев

рассказ

Бүхэ гэгшын нойрһоо Божойн һэреэб гэһэниинь—үүр һая сайгаад, гэгээ орожо байба. Ульһалиг дулаан хүдэһэн хүнжэл дороһоо һугаржа, тортогтой түлеэгээрээ ушаагаа хүүесэ түлеэд, халуухан сайгаа оошон ууха дураниинь юундэшьеб үгы шэнги байба. Гүрэгэр зуб хиингаа няагаһа үбгэжөөл барбагар хургаараа аршаад, дороһоо һанаа алдажа, һуняаһан бэерээ модон оронойнгоо пишаганатар хүдэлбэ. Байза гээ, һүни харалган бүрхэг байгаа һэн, саһан ороод хоноо үгы юм аабза гэжэ бодоходоо, орон дороһоо гараараа бэдэржэ гуталаа олоод, урда сонходоо ерэбэ. Хотон дүн сагаан саһаар хушагдашанхай, дуурана.

«Зай даа, одоошье гээ шаргын харгы гараба ха юмши даа. Удааруулхагүй юм байна»,—гэжэ өөртөө дуугараад, үдэшэ эдижэ бараагүй шүлэеэ, сайгаа халаахаяа галаа нособбо. Тиигээд тээсэгэн хада хумирхаяа һанаһан эриинень өрилжэ орхиһон тарбагай һүхеэ арһанда гударһан хэбһээнь гаргажа, дахин бүлюудэжэ, хэр хурса болоһыень эрхиигээрээ даража шалгаба. Эртэ намар байхада, колхозой түрүүлэгшэ бригадир хоёртой нюур нюураараа уулзажа хөөрэлдэһэн. Шэнэ гэр барижа орохом гэхэдэнь, тэдэнэр яг таһа хорижо эхилээ һэн. Өөрынгөө умхи хара гэр шэнги налшыжа, унаха болоһон аад, яахашниб гээ бэшэ ааб даа. Колхозой колхоз болохоһоо хойшо ямаршье хара ажалда сар шэнги зүдхэһэн үбгэжөөлдэ тиигэжэ хэлэхэ эрхэшье, һэшхэлшье тэдэндэ байгаагүй ха юм. Ноябриин долоон болотор хоёр айлай байха байратай гэр баригдажа дүүрэхэнь, нэгэндэнь заатагүй оруулхабди, хүбүүншнишье сэрэгэй албанһаа бусаха болос гүүлээл һэн ха. Теэд үбгэжөөл һомоёо харуулһан баатар хүнэй булар шара номдол тамшаагаад, нугаржа үгэхэгүй хужүүнээр шангаралдашоо бэлэй.

— Би танһаа бэлэн гэр эринэгүйб. Өөрөө бариха гэжэ бодооб. Гансал мори үгэжэ туһалагты.

— Тиигээ һаа, хотон зоноо хэлэжэ, нэгэ үдэрэй туршада модыень унагаагаад, ойһоо асаралсаад үгөө һаамнай яахаб,—гэжэ түрүүлэгшэ нугаржа, эмээлэй тохом боложо үгэхөөр забдаһандал болобо.

— Байг даа. Зониие һамшаажа, минии түлөө сагыень бараһанай хэрэггүй.

Түрүүлэгшэ бригадир хоёр бэе бэе тээшээ харалсабад.

— Яахабибди?—гэжэ түрүүлэгшэ һүүлэй һүүлдэ бригадирһаа сүхэрэнгеэр асууба.

— Шиидхыт даа. Морид байнал гүбэ,—бригадир толгойгоо дохилзуулан хэлээд, гурба дахин ой махахадаа, һанаа ороод орхино аабза гэһэндэл:—Туршаад үзэг лэ даа, — гэжэ нэмээ һэн.

— Божой-хай, теэд яахаб, туршаад үзэхэл болобо бэзэт. Дура тай мори шаргыетнай бригадир үгэнэ ааб даа.

Үбгэжөөлэй хүл хүнгэдэнхэй, умхи хара гэр тээшээ гэшхэлээ бэлэй. Саг үнгэргэжэ, миин һуугаагүй, хоёр бүдүүн хуһа асаржа, шаргын үргэ матажа, бэлэн юумэндэ нахинха хяархагүй шарга дархалба. Хашаншье һаа, хүндэ ашаа шэрэхэ болоходоо, колхозой моридые ойроо халдахааха гүй пэрхэгэр тарган харые шаргалжа, наранай гараагүй байхада ой тээшэ дугшуулба.

Хүндыһөө дууян бууһан дуулим агаар, энэ зун хүбүүнэйнь үмдөөд ябаһан наранһаа толо татаһаншаг шэнэхэн сагаан самсадал саһан, һанаһан бодоһоноо бэелүүлхээ ошожо ябаһан түрүүшынь энэ үдэр үбгэжөөлэй зосоо таагдашагүй мэдэрэл, түрүүлжэ, хүрхэгэр сээжыень хаба шадалаар халяан байһандал болохо юм. Хүтэл уруудам газарта мориниинь ая соогоо бүншэжэ, эзэнэйнгээ амыень залаһан тээшэ ябана. Боожоёо хүл дороо дараад, үбгэжөөл хуушан һарьмай дэтэлэйнгээ үбэрһөө тамхияа гаргаба. Хүбүүнэйнгээ хитад дарханда хүүлэжэ асарһан мүнгэн гааһан соо хатуу набша тамхияа дүүрэн шэгэлбэ. Гааһаяа гаргахадаа, хүбүүгээ һанаандаа оруулаадхидаг. Мүнөөшье баһа. Үнгэрэгшэ зун хүбүүниинь сэрэгэйнгээ албанһаа амаралтада ерээд бусаа һэн. Үбгэжөөл өөртөө бүтүүхэн энеэбхилээд абаба. Зунай найр наадан һанагдаа бшуу. Хүбүүниинь барилдаад, аза талаанниинь буруулаа юм һэн гү, али яабашье гар дарагдаха байгаа юм һэн гү, хоёр бүхые орондог шарбуулһан аад, гурбадахи хүбүүндэ хүлөө барюулжа, унажа һалаа. Тэрээндээ һанаата болоһон, збобоһон гээшэнь туйлгүй; бараг даа, морин бүдэрдэг, эрэ хүн эндүүр дэг юм гэжэ һанааень заһаа бэлэй. Харин тиихэдэ үбгэжөөлнай өөрөө наһан соогоо ори ганса дахин лэ барилдажа үзэһэн юм. Баһал хүбүүнэйнгээ наһанай хараанай, эсэхэ барихые мэдэхэгүй, шираг шамбай, дэлдэгэр үргэн сээжэтэй ябаал даа. Обоо тахилган дээрэ носолдоһон юм. Табан голой бүхэшүүл сугларжа, табигдаһан шан абахын түлөө хүсэ шадалаа туршаха болобо. Хорин адуунай сэнгэй мүнгэн бухын ар һаар оёгдоһон тулам соо хэгдээд, хамба ламын урда табяатай бэлэн байна. Биб гэһэн, шадал тэнхээгээ мэдэһэн хүн лэ зэргэндэ гаража һууха юм. Арба наиман пүүдэй түмэр газарһаа һута үргэдэг болоод ябаһан Божойн унахада газар хонхойхо бэшэ, туршалдаад һалаха гэжэ шиидээд, һүүл даран орожо, самсаа тайлаад һуушоо бэлэй. Эндэл тэрэ барилдаха хабатайгаа, абарга мэтэ хатуу гар хүлөө мэдэжэ абаа һэн. Хорин хүниие ангилжа, Амгалантын дасанай хубараг бүхэтэй үлөөд, һүүлшын ехэ тэмсэл хэхээ бэеэ зэһэжэ, амаржа байтарнь, хамба адис табихаяа дуудуулна гэһэн дохёо хундан толгойтой жаахан үбгэжөөл хүргэжэ ерэбэ. Хамба соголигоор адис хүртүүлхэ хоорондоо, унажа үгэхэ хэрэгтэй, саашадаа барилдаа хэбэлтнай, хойтынтнай ябадалда харша муу байна гэжэ һэмээхэнээр шэбэнэжэрхёо һэн. Үүлэ эсхэһэн орьел өөдэ үбсүү сэлин гаража ябаһан хүбүүн далняа хуха буудуулһандал боложо, олон зоной хараһаар байтар, доошоо һаг һуушоо бшуу. Хамбын зарлигые дүүргэжэ, хүбүүнэй унажа үгэхэдэнь, этигэл ядаһан зон, үүрээ һэндээлгэһэн зүгынүүдтэл, хүүелдэшоо бэлэй. Теэд яахаб, буряад барилдаанай ёһоор хадаа газарта гараа хүргэһэн хүн лэ унаһанда тоотой болодог хамнай. Тэрээнһээ хойшо Божой барилдахаяашье, хүндэ хүсэеэ харуулхаяашье болиһон юм. Хамбын хэлэһэн һэжэгтэй үгэнүүд зүрхыень сүмэ харбажа гараад, уйдхартай бодол ууhаг тархи соонь һугархагүйгөөр хадажархиһан байгаа. Үбгэжөөл урданай юумэнэй ула боложо, шэнэ сагай шэнэкынь ажабайдалда хэлбэришэгүйгөөр нэбтэрэн ороһыень хоёр нюдөөрөө хаража, шуһа мяхаараа туйлалсажа гараал даа. Хуби заяаниинь хоёр сагай шэгнүүр дээрэ табигдажа, хэмжэгдэжэ үзэгдэхөөр хараалагдаһандал өөртэнь һанагдадаг. Буддын шажанай бурханай номнолдо харша нүгэл хилэнсэг хэнгүй, буянтай байхын тула үхибүүн ябахаһаа маани уншаһан, батаганаашье няһалжа алангүй ябаһан. Лама шабинар бурханай табисуурай гэһэн этигэлээ орхижо, һүзэглэдэггүй залуу хүнэй нюдөөр дэлхэйе харахаяа мүнөө оролдододог болонхой. Барисатын хүтэлэй оройдо гараха бүхэндөө урдань сэржэм үргэдэг һэн. Харин мүнөө улаа мүнгэнэй хэлтэрхэйһээ байха зуруулай ганса модошье үргэнгүй, Сахюурта руу хараһан зандаа тамхяа баалюулжа, сэрэгэй албанда байһан хүбүүн тухайгаа бодожо ябана. Жаргалынь ерэхэ зундаа тэхэрижэ бусаха бшуу. Найрай болоходо, заатагүй барилдахал. Тэрэ болотор дали ургангүй байхань һэн гү? Балсан хатуутай, бахим барисатай болоод ерэхэл. Хэнэйшье үгэдэ оронгүй, өөрынхеэрээл боложо, илажал гарахые оролдохо юм гэжэ үбгэжөөл хүбүүндээ ойлгуулха, энэмнай урданай саг бэшэбши гү даа гэжэ заахал даа. Обоогой найр дээрэ өөрөө гэнэдэһэнээ, эрэ хүнэй эрид сэхэ зан орхижо, нюуртаа шорой түрхюулжэ һалаһанаашье нюухагүй. Бүхэли мяха эдиһэнэйнь һүүлдэ бэень халажа, шэнээ тамир ороходол гээд, һудаһа шурбэһэниинь мушхаран, зангиран байхадал гэдэг. Даншье хатаһан бургааһандал болошоогүй, үндэһөө газарай гүн руу холо хүрэтэр табиһан шэнэһэн модондол бата гээшэ хаб гэжэ хара һаанаанда бодохо сагшье байдаг. Тиигээд лэ амидыдаа, тэнхээ тамирайнгаа баргдашоогүйдэ, өөрынгөө гараар хүбүүндээ гэр бариха болоо гэһэн бодолдо эзэлэгдээд, унтаатайдааш тэрэ гэрхэнээ хаража зүүдэлдэг болоодхёо. Тэрэ гэрынь Зулзагатын гэрнүүдһээ һөөлшье ондоо байха ёһогүй. Үндэр, досоонь ороходо талада ябаһаншаг уужам салагар, ехэнүүд сонхотой байхал даа. Урдань гэр барижа, барюулжашье ядаагүй. Дадашаһан юм гү, али хүгшэнэйнгөө үгөөр болодог юм һэн гү, юрэдөө, һанаандаа хэды оруулбашье, хэрэглэдэггүй байһан юм. Гансата үнгэрэгшэ зун лэ, хүбүүнэйнгээ найр дээрэ барилдажа байхыень харахадаа, иимэ багжагар хүбүүтэй болоһоноо гансата ойлгожо, шэнэ гэр, шэнэ бэри тухай бодомжолжо ороо һэн. «Абыншни хэһэн юун бии юм?»—гэжэ хүбүүнһээнь хүн һуража магадгүй. Нээрээшье юун бииб? Үе наһан соогоо үдэр һүнингүй хэһэн юумыень тоолохо болоо һаа, заха үзүүртэнь гарахагүйш. Түрэһэн нютагаа хэн торниж уулан түбхинүүлэлсээб? Абам. Хэн намайе иимэ болгооб? Абам. Хүн түрэһэн нэрээ оройдоошье бузарлаагүй, хирэгүй сэбэрээр хэн абажа ябааб? Минии аба. Ингээд лэ хурга даран тоолоод һалашаха. Тэрээн дээрээ хүбүүмни ингэжэ нэмэг лэ. энэ харагты, абымни бариһан гэр гээшэ. Өөрөө өөдэгүй орбогор гэр соо һууһаншье һаа, намдаа иимэ гэр үбгэрһэн хойноо үндылгэжэ үгэһэн юм гэжэ омогорхохол.

Захагүй, болоһон болоошьегүй бодолдо эзэлэгдэн, тамхияа татажа дүүргэһэн үбгэжөөл моринойнгоо үни галдишаһые һаял мэдэрбэ. Амыень угзараад, хүлэрөөд, сэнтэжэ захалһан ууса руунь ташуураар шаб буултаад абаба. Хашан харань унтаһанаа һэрийэндэл хоёр-гурба хатараад, дахин галдишана.

(Үргэлжэлэлынь 4-дэхи нюурта).

Надежда Ивановна Ермакова Тарбагатайн пекарнида хори гаран жэлдэ хүдэлнэ. Тэрэ хилээмэ барилгын мастераар олон жэл ажалтатай һайнаар ажалладаг юм. Мүнөө Надежда Ивановна [...] продукциин складта хүдэлдэг. Тэрэ «Совет наймаанай отличник» гэһэн значогоор, ойн баярай медаляар шагнагдаһан юм. Тэрэнэй хүрэнь Тарбагатайн райпогой хүндэлэлэй самбарта һуулгагдаһан байдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. И. Ермакова.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

Архин—ами наһанай дайсан

ЮУНҺЭЭШЬЕ ХОРОТОЙЛ

«Архидалга ба алкоголизмда эсэргүү тэмсэл шангадхаха хэмжээнүүд тухай» РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ һаяхан хэблэлдэ гаргагдаба. Мүн энээн тушаа КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолнууд тунхаглагдаа.

Эдэ тогтоолнууд ба Указые һаяхан «Коммунизм» колхозой партийна организациин гэшүүд хамтынгаа суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэхэдээ, хүн зоной дунда тэрэ документнүүдые уншаха, гүнзэгыгөөр ойлгуулха хүдэлмэри һайжаруулха гэжэ тогтообо. Мүн соёлой ордон болон хүдөөгэй библиотекэнүүдэй хүдэлмэриие һайжаруулха, колхозой центртэ стадион, 2-дохи отделенидэ спортивна талмай барихаар хараалба. Суртал хүмүүжүүлгын ба комсомолой хүдэлмэриие эрид һайжаруулха, тэдэнэй ажал тухай тоосоое һарадаа хоёр дахин дуулажа байха хэмжээнүүд баталагдаа.

Энэ шухала асуудал мүнөө ниитэ зоной дунда үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэнэ. Архинша болоһон хүнүүд тиимэшье олон бэшэ. Зүгөөр мүноонэй амгалан һайхан сагые архи уулган ехээр бузарлана. Үнгэрхэдөө зарим үхибүүд, залуушуулай архи уугаад ябадаг ушар үзэгдэнэ. Энээн дээрэһээ элдэб хулиган ябадал гаргаха ушар тохёолдоно. Эдэнэргэ наһажаал архинша улад муу жэшээ харуулна. Зарим хүнүүд 100 түхэригэй костюм гү, али 10 түхэригэй сабхи абахадаа, тэрэнээ «угаахамнай» гээд ууна. Гахайгаа алахадаа, ганса үнеэнэйнгээ тугаллахадашье, амжалтатай һайнааршье ажаллахадаа, абаха танаггүй муугааршье хүдэлөө һаа, — али нэгэн шалтаг олоод лэ, архидадаг хүнүүд бии. Хамтыншье, үмсынше ажалай үедэ уулган болохоёо һанана. Хүдэлмэришэдтэ, жолоошодто «хахадые» табиха ушар олон болошоо.

Мүн айлшанай ерэхэдэ, ехэ эдеэ хоол табибашье, архи аягалаагүй һаа, һайнаар хүндэлһэн болохогүйш. Харин хара талхатай аад, хахад литртэйл һаа, ёһотой хүн гүүлэхэ — иимэ муухай ябадал архи дээрэһээ болодог байна.

Теэд зарим хүнүүд ухаан һанаандашье, ажал хэрэгтэшье, элүүр энхэдэшье таарахагүй үнөөхил архидалгын хойноһоо хамаг зүрхэ сэдьхэлээрээ шунахайржа, ажал хүдэлмэриһөө һаатадаг, тэрэнһээ боложо үбшэн үлбэршье болошодог, ами наһаашье алдадаг ушарнууд али олон үзэгдэдэг гүб даа. Иимэ ушарнуудые бултыень ганса залуушуулда тохожо огто болохогүй. Зарим наһатай болоһон үбгэдшье «уһан тулам» болошоһон харагдадаг. Иимэ хүнүүд олоной ябадаг газарнуудаар, үйлсэ гудамжын углуу буланда, бага үхибүүдэйшье дунда архиин хороор тархяа гашалганхай, «ногоон могойн хороор» унда хэнхэй амандаа орошогүй хараал үгэнүүдые шалижа ябадаг.

Архидалгатай эрид шууд тэмсэхэ талаар тон ехэ туһатай хэмжээ ябуулгануудые парти, правительствамнай хараалба гэжэ хүнүүд хэлсэнэ.

Манай Борьёогой сомоной Соведэй газар дээрэ 2000 шахуу хүн зон ажаһуудаг. Тэдэнэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри гэн һула, илангаяа архидалгатай тэмсэхэ ябадал оройдоошье үгы гээ һаа зүбтэй. Эндэ 400 гаран һурагшадтай дунда һургуули бии. Энэ һургуулида 20 гаран багшанар ажалладаг. Теэд түрэлхидэйшье, колхозой хамтын суглаанууд дээрэшье архиншадые шүүмжэлһэн, эшээһэн, аэмэлһэн үгэ урдань дуулдадаггүй шахуу аад, мүнөөнэй суглаанууд ехэ эдэбхитэйгээр үнгэрнэ.

Колхоздомнай хүдөө ажахын 30 мэргэжэлтэн бии. Эдэ нүхэдэй хүсөөр зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри дэлгэрэнгыгээр ябуулагдажа эхилбэ гээшэ.

Архиншадтай хайра гамгүйгөөр тэмсэхээр болоо! Ямаршье хүнэй һогтуугай ааша гаргаа һаа, нэрэ солыень, тушаал зэргыень хаража думэһэнэй хэрэггүй!.. Ингэжэ ажалшад суглаанууд дээрэ хэлэнэ.

Ц. САГАЛЕЕВ.

Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой 2-дохи отделениин партбюрогой секретарь, БурАССР-эй һургуулиин габьяата багша.

СЭРЭГШЭ, АЖАЛША

Хабарай үглөө. Шаргал улаан [...]н хада майлануудай оройгоор [...]ээрэ наадажа байтараа, бараан хара үүлэнэй саагуур хоргодоно. Ташалан полинууд, ой тайгын уула гүбээнүүд хара хүнжэл [...]эрһэн юумэндэл үзэгдэнэ.

— Һэ, яаһан бирагүй үүлэнүүд [...]аб даа. Үдэр бүхэндэ гараад, [...]оо орохонь аа гү гэхэдэш, [...]л аад үгы. «Шүүһэгүй мяхан [...]агүй» гэжэ зон дэмы хэлсэдэг [...]й байна»,— гээд гартаа һүхэ ба[...]һан нэгэ үбгэжөөл зүгын гэрхэ[...]үдэй хажуугаар ябасагаан, үе болоод лэ энэ тэрэ юумэ тон[...]огооно.

[...]лхэтэ добо. Саада тээнь нойр[...] хүсэд һэреэдүй сабшалангай [...]май, тарьялангай полинууд, ой [...]га. Эхэ ороной хилэ. Энээхэн [...]арта Хяагтын аймагай «Дружба» колхозой зүгы үдхэдэг фермэ [...]рладаг юм. Энэ тэрэ юумэ тон[...]огоожо ябаһан үбгэжөөлнай [...] фермын хүдэлмэрилэгшэдэй [...]эн, дайнай ветеран Константин Петрович Альков байба.

[...] ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн. Урдань жолоошоноор [хү]дэлжэ байһан нүхэр Альков дайн эхилхэтэй хамта колхозойнгоо автомашинаар фронт мордобо. Манай тала дайдые, город, хүдөө нютагуудые фашистнарай галзуурһан нохойдол хайра гамгүй галдажа байһан үе. Тиигэбэшье манай сэрэгшэд фашистнарта хатуу шан[...]хилтоор харюусадаг һэн. Волховско фронтдо нилээд удаан фашис булимтарагшадтай тэмсэһэнэйгээ һүүлээр, Константин Альков Ленинградска фронт эльгээгдэбэ.

1943 он. Дайн үшөөл үргэлжэлсөөр. Манай сэрэгшэдэй шанга сохилтоһоо дайсан хүсэеэ буурамсаар байгаа. Волхов городые фашистнарһаа сүлөөлхын түлөө болоһон тулалдаанай үедэ тэрэнэй машина дайсанай снарядта баргадажа дүрэшэһэн байгаа. Тэрээрнь ябаган сэрэгэй 285-дахи дивизиин 339-дэхи тусхай дивизиондо тэмсээ. Энэ тулалдаанда хүндөөр шархатажа, госпитальдо удаан саг соо эмшэлүүлээ. Дахин жагсаалдаа бодожо, 1-дэхи [...]аинска фронт эльгээгдэһэн юм. [...]амар бэрхэ жолоошон Альковто дахин автомашина даалгагдаһан байна.

Нэгэтэ Латвиин ССР-эй Голуэн [...]кэ намаг шадар шанга тулалдаан боложо байба. Дайсан намагай саада талада ехэ бүхөөр шэбэлэнхэй, алишье талаһаань [...]эрэн орохын аргагүй. Добтолгын үедэ манайхинай 7,6 калибрай пушка намаг дээрэ үлэшэһэн байгаа. Дайсан забда залигүй буудажа, пушкада дүтэ табинагүй. Теэд ямар нэгэн аргаар тэрэ пушка намаг дээрэһээ гаргаха гэһэн захиралта жолоошон Альковто үгтэбэ. Командирай захиралта дүүргэхэ гээшэ сэрэгшын нангин уялга.

Жолоошон Альков дүрбэн сэрэгшые машинадаа һуулгаад, дайсанай буудалгын баһа зэргэ намдахатай сасуу пушка тээшэ гүйлгэжэрхибэ.

— Пушка хоёр зуугаад метрэй зайда байгаа. Тиигэбэшье тэрэ үедэ хоёр зуун метр гээшэмнай ехэл холо шэнги харагдаа бэлэй. Дайсаншье буудажа эхилбэ. Пушкада хүрэтэрнь арбаад метрэй үлөөд байхада, машинаяа гэнтэ эрьюулхэ хоорондом тэрэ дүрбэн сэрэгшэ машинаһаа һүрэжэ буугаад, пушкаһаа буферһаань тээгэлжэрхиһэн юм,—гээд Константин Петрович дуугай болошоно.

Пушка шэрэһэн автомашина хүндөөр уухилаад, гэдэргээ зорибо. Дайсан бүри галбуугаар автомашинын кабиныe сүмэ буудана.

Тиигэжэ Константин Петрович дайнай газар дээрэһээ пушка гаргажа, командирай захиралта дүүргэһэн байгаа. Сугтаа ошолсоһон нүхэдынь баатарай үхэлөөр унаа. Гэдэргээ бусажа ерээд байхадаа, тэрэнэй нюур хүхэршэһэн, хоёр гарынь автомашиныгаа сахаригһаа һалахаа болишоһон шахуу байһан юм.

Энэ тулалдаанда габьяатай байһанайнгаа түлөө Улаан Одоной орденоор шагнагдаһан юм. Константин Альков Польшодо, Берлиндэ, Прагада, Латвида, Силезидэ фашис булимтарагшадтай хатуу шангаар тэмсээ. Бреслава мүрэниие гаталалсаа. 1945 оной зун Карпадай хадануудта дайшалхы замаа дүүргэжэ, нютагтаа бусаһан намтартай. Улаан Одоной, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай 2-дохи шатын орденууд, «Шэн габьяагай түлөө», «Германиие илаһанай түлөө», Илалтын 20 жэлэй ба Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй 50 жэлэй ойн баярай медальнууд тэрэнэй үбсүүе шэмэглэнэ.

Дайнай һүүлээр нүхэр Альков колхоздоо янза бүриин ажалда ябаа. Мүнөө Константин Петрович 59 наһатай. Дайнай үедэ шархатажа, бэе муутай болобошье, колхоздоо шадаха зэргээрээ хүдэлжэ ябаһан зандаа.

Ямаршье бэрхэшээлһээ тунхарихагүй ажалша, сэрэгшэ хүнэй ажабайдалайнь зам нимэл даа.

В. БАИНОВ.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ГДР. Һаяар Советскэ Союзһаа байгаалиин газ дамжуулан абаашаха трубопроводой барилга эршэтэйгээр ябуулагдажа байна. 1973 оной бүри нэгэдэхи кварталда энэ газ «Лейнаверке» гэжэ химическэ комбинадта орожо эхилхэ юм. Энэ барилга дээрэ хэдэн олон километр түмэр сорго табигдаха байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Митвайдын районд трубопроводой барилга дээрэ. Эндэ Советскэ Союзда хэгдэһэн түмэр соргонуудые тааруулан табидаг кранууд хэрэглэгдэнэ.

ТАСС-ай фотохронико.

Польшын газар дайда дээрэ «Дружба» нефтепроводой хоёрдохи һалаа барилга дүүргэгдэбэ. Энэ барилгые Польшодо СЭВ-эй гэшүүн оронуудай хани ёһоной техническэ харилсаа холбооной бодото гэршэ гэжэ тоолодог. Совет нефтиин хэрэглэлгэгүйгөөр Польшын нефтехимиин промышленностиин хүгжэлтые бодомжолһонойшье хэрэггүй гээд мэргэжэлтэд тэмдэглэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нефтепроводой барилга дээрэ.

ТАСС-ай фотохронико.

СЭЛЭНГЭҺЭЭ МЭДЭЭСЭНЭ

ЖАРГАЛТАЙ АМАРАЛТА

Аймагай колхозуудай хамтын хүсөөр Химнэ гол дээрэ нээгдэһэн пионернүүдэй лагерь хоёрдохи сезоноо хүдэлжэ байна. Лагериин оршодог газар аймагай үзэсхэлэнтэ һайхан газарнуудай нэгэниинь болодог юм.

Пионернүүд болон һурагшадай амарха түрүүшын сезон һая нээгдэжэ, үргэн уудам Сэлэнгын аймагай зүг бүхэнһөө үхибүүд олооробо эндэ суглараба.

Тэдэнэрэй һайнаар, сэнгэлигээр амархын тула бүхы арга боломжо эндэ бии. Үхибүүд наадана, олооробо аяншалгада ябана, пионерскэ ажал хэрэгүүдээ амжалтатай үнгэргэнэ.

Үглөө эртэнһээ үдэшэ орой болотор пионернүүдэй лагериин талмай дээрэһээ горнын шэнхинээн, золтой үхибүүдэй хүхюу энеэдэн, шууялдаан соностожол байдаг болонхой.

Жаргалтай, хүхюун үхибүүднай, һайнаар амаржа, хүсэ шадалаа, тамир тэнхээгээ улам бата, дорюун шанга болгыт даа!

Майхангуудай эзэдэй „тулалдаан“

Модо бэлэдхэгшэдэй «Пионерский» гэжэ һууриһаа холо бэшэ газарта аяншалагшад түбхинэбэ. Ягаан, хүхэ, шара улаан, ногоон үнгэтэй майханууд холоһоо тэбхын харагдана. Хараха янзада, ёһотойл бишыхан хото шэнги! Аймагай эдир аяншалагшадай 10-дахи слёдой улаан туг майхануудай оройгоор һүртэйгөөр намилзана.

Гусиноозерск хотын дунда һургуулинуудай, Жаргалантын, Юрөөгэй, Сэлэн-Дүүмын болон аймагай бусад һургуулинуудай хизаар ороноо шэнжэлэгшэд эндэ амарангаа, хаба шадалаа туршалсахаяа, шадабари, дүйгөөрөө хубаалдахаяа хүсэһэн байна. Тиигэхэ зуураа тэдэнэр ооһадынгоо аяншалхы зам тухай хөөрэһэн альбом, стенд, тэмдэглэлнүүд, суглуулһан ашагта малтамалнуудайнгаа зүйлнүүдые һонирхон харалсана.

Ойн баярта зорюулагдаһан 10-дахи энэ слёт хоёр жэл соо үргэлжэлһэн «Хододоо бэлэн!» гэһэн бүхэсоюзна аяншалгын дүн гаргаһан байна.

Гусиноозерск хотын 3-дахи дунда һургуулиин эдир аяншалагшад бусадһаа эрхим дүн харуулаа. Тиихэдэ Пионернүүдэй байшангай хизаар ороноо шэнжэлэгшэд мүн лэ онсо шалгараа. Дурсагдаһан хоёр команда республиканска слёдто аймагайнгаа нэрэ түрэ хамгаалха эрхэтэй болоо.

Мотоцикл, мопедээр шагнагдаха

«Эрдэм» колхозой хүтэлбэрилэгшэд хонинной нооһо хайшалха хүдэлмэридэ горитой анхарал хандуулдаг, тэрэ ажалда хабаадагшадые урмашуулхые оролдодог юм. Жэшээлхэдэ, байгша ондо 750-һаа үсөөн бэшэ хониноо 21,7 центнерһээ бага бэшэ һайн шанартай нооһо хайшалһан хүндэ колхозой чемпионой нэрэ зэргэ олгогдожо, «М-105» маркын мотоцикл үгтэхэ байна. Удаадахи хоёр һуури эзэлэгшэд мопед болон радиоприемнигоор шагнагдаха юм.

ШАХТЁРНУУД АМАРНА

Шахтернуудай амаралтын газар ганса аймаг соогоо бэшэ, харин гадууршье мэдээжэ болонхой. Бэе махабадаа һэргээн эмшэлхэ таһагуудынь мүнөө үеын медицинын шэнэ тухеэрэлгэнүүдээр хангагданхай. Зүрхэ-һудалай болон бусад үбшэндэ туһатай эмшэлэлгэ эндэ хэгдэнэ.

Амаралтынгаа газарта сугларһан шахтернууд һайнаар амараад, сэдьхэлээ ханами гэртээ ажалдаа бусана.

В. САМБУЕВ.

СПОРТ — СПОРТ — СПОРТ

Шатараар дэлхэйн чемпионат

Дүрбэдэхи наадандаа тэнсэбэ

РЕЙКЬЯВИК, июлиин 19. (ТАСС). Нютагай сагаар эгсэ 17 часта гэхэ гү, али москвагайхяар 20 часта мүрысөөнэй ахамад арбитр Лотар Шмид гэгшэ наадан часынуудые ябуулба. Харин сценэ дээрэ хон-жэн. Дэлхэйн чемпион Борис Спасскиин дүрбэхэн минута хожомдожо сценэдэ гаража ерэхэдэнь, зал соо суглараагшад альга ташалгаар угтаба. Энэ үдэр сагаанаар наадаха Роберт Фишер арбан минута хожомдожо ерээ. 17.10 минутада наадан эхилжэ, Фишер ноёнойнгоо урдахи хүбүү урагшань түлхиһэн байна. Харюудань Борис Спасский хүбүүгээ «С5»-да ябажа, сицилиин хамгаалга гэдэгые хэрэглэжэ, наадаяа захалба...

Дэлхэйн түрүү һуури эзэлхэ наадалай дүрбэдэхи уулзалга 45-дахи ябадалдаа Б. Спасскиин дурадхалгаар тэнсэлгээр дүүрэбэ.

Наадалай тоо 2,5:1,5 боложо, эндэ дэлхэйн чемпион Борис Спасский түрүүлжэ ябана.

ТЭНСЭЛГЭЭР ДҮҮРЭЭ

Ээлжээтэ наадаяа үнгэргэхөөр манайда айлшаар ерэһэн Урда-Сахалинай «Сахалин» команда зонын бусад футболистнуудта орходоо залуушье һаа, Сибирь болон Алас-Дурна зүгэйнгөө зонодо энэ жэлэй наадануудта түрүү һуурида гараад ябана. Сэхынь хэлэхэдэ, командын гэшүүд бултадаа ондоо тээһээ уригдаһан, наадаанайнгаа гол арга дүрые олоһон, эбтэйгээр наадажа ябаһаниинь һайшаалтай.

Эдэнэр үнгэргэгдөөд байһан 17 нааданда 12-ыень шүүһэн, дүрбэнтэйнь тэнсэһэн байна. Гансал энэ наадалай урда тээхи уулзалгада Братскын «Сибиряк» командада 1:0 тоотойгоор, түрүүшынхеэ шүүгдэһэн байха юм.

Уржадэр Улаан-Үдын стадион дээрэ «Сахалин» команда манай «Сэлэнгын» футболистнуудтай уулзаба.

...Наадан түлэг дундаа орожо, «Сэлэнгын» футболистнууд абаһаар добтолжо мэдэбэ. Эндэ манай залуу добтологшо Валерий Михнов талмайн алишье талада гаража байгаад, һайн добтолго хэлсэжэ, стадиондо суглараагшадые баясуулна. Айлшадай воротагай захада нэгэ тиимэ һайн добтолго Валерий Михновой хэжэ ябатар тэдэнэй нэгэ хамгаалагшань хүлөө табижа үгэхэдөө, ворота тээшэ ялыи бүмбэгэ сохюулха болобо. Ялын бүмбэгэ Владимир Лобода сохиходоо, Анатолий Михновто сэхэ дамжуулагдажа, бүмбэгэ айлшадай ворота руу оруулагдашаба. Энэнэй удаа «Сэлэнгын» футболистнууд добтолжол, добтолжол мэдэнэ. Наадалай түрүүшын хахадай дүүрэтэр манай командын футболистнууд углууһаа долоо дахин бүмбэгэ сохижо байгаад добтолбо. Зүгөөр эндэ айлшадай вратарь СССР-эй спортын мастер Виктор Сабковский хёрхо бэрхээр, шадамараашье наадажа, «Сэлэнгын» футболистнуудта тоо нээлгэнгүй, амаралтада гарабад.

Наадалай хоёрдохи хахадта айлшадай футболистнууд миин һуужа үгэхөөр бэшэ, баһал добтолго, хамгаалгаяа эмхитэй болгожо оробо. Манай гол добтологшо Николай Дорофеев айлшадай воротагай хажууда бүмбэгэ абаһан аад, сохижо үрдингүй, бүлялдажархёо. Бүмбэгэ абаһан айлшад урагшаа сэхэ шуумайн ошожо, тоо нээжэрхибэ. Эндэ «Сэлэнгэ» командын хамгаалагшад аргагүй зэмэтэй.

Энээгээр наадан дүүрэжэ, хоёр командын футболистнууд нэжээд очко өөһэд өөһэдтөө бэшүүлбэ. Хабар манай футболистнууд эдэнэртэ айлшалхадаа, 2:0 тоотойгоор шүүгдэжэ ерэһэн.

Удаадахи наадан июлиин 22-то манай стадион дээрэ үнгэргэгдэхэ. Айлшаар Хабаровскын СКА команда ерэхэ болонхой.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭДЭЙ ТУҺАЛАМЖААР

Ивалгын гидромелиоративна техникумэй һурагшадай дунда бокс, дүрэ буляалдалгаар барилдаан, штанг, гинр үргэлгэ, һур харбалга болон спортын бусад мүрысөө, һорёонууд хараалагдаһан саг соогоо үнгэргэгдэжэ байдаг. Мүнөө тус техникумэй хоёр спортсмен «Урожай» бүлгэмэй Центральна Совэдэй, арбаад спортсмен республикын суглуулагдамал командын гэшүүд болгон абтанхай.

Техникумэй һурагшадай 17 спортсмениинь энэ жэлдэ спортын нэгэдэхи разрядай нормо дүүргэһэн байна.

«Урожай» бүлгэмэй түрүү һуури эзэлхын түлөө штанг үргэлгөөр эндэ болоһон мүрысөөн эмхи гуримтайгаар үнгэргэгдөөһэн. Тиихэдэ техникумэй һурагшад командаараа эрхимлэхынгээ хажуугаар, табан һурагшадынь түрүү һуури эзэлээ бэлэй. Хүдөө ажахын техникумэй команда хоёрдохи, Сэлэнгын аймагай штангистнууд гурбадахи һуурида гараһан байна.

Һуралсалай газар бүхэндэ хүтэлбэрилэгшэдэй спортдо нигэжэ һаналаа табидаг, туһалалсадаг байгаа һаань, республика доторнай эрхим спортсменүүдэй бүри олон байхань найдамтай.

В. БАДМАЕВ,
«Урожай» бүлгэмэй инспектор.

Ц-Д. Хамае

ШЭНЭ ГЭРЭЙ ҺУУРИ

рассказ

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь 3-дахи нюурта).

— Жаалдамар, нэгэ заа урагшаа улаа тата даа! — гээд үбгэжөөл гүбэрюу оротор буулгаад орхибо. Хүтэл руу мориниинь хүлөө шэдэхээрээ болобо. Үүлэнэй таһардаһанай саанаһаа бултайһан наранай дээрэхэнэ гараад байхада, үбгэжөөл Сахюуртын хормойдо хэбтэдэг хониной тухай монсо сонсо шулуунуудай дунда ороод, нэгэнэйнь саһа этээд, үшөө дахин үбэрһөө тамхияа гаргажа татаба. Хамаг юумэ эндэһээл эхилхэ гэжэ шиидээ. Ядалдаа һаа шарга дээрээ табяад, дээгүүрнь һолжоруулжа гаргаха дүрбэн бүдүүн хуһа бэлдэбэ. Жолооень дугаагтань хүрмэжэ, мориео хадуугаад, мэлигэн нюурайнгаа һахал абхуулаагүйдэл хүбхэнтэшэһэн шулуунай хажууда ерэжэ, хүлөөрөө шангалан түлхеэд үзэбэ. Шулуун ургадаг юм гэлсэгшэ гү? Лабынь хорёод жэл иишэдэ ябаха хэрэг гараагүй, өөрынь бараглахада хуу томонууд болошоһон шэнги гэһэн тухайлбари ерэнэ. Шарга дээрээ хэжэ ерэһэн лоомоо абажа, хүндэлэн доогуурнь шаажа, нялдаһан хүйтэн газарһаань огло үргэжэрхибэ. Нэгэ эхэһээ гараһандал адлишуу зургаан шулуун холо бэшэ занда сасаатай хэбтэһэн юм. Үбгэжөөлэй нюдэн үни обёорһон байгаа. Сахюуртын шобхоһоо газарай хүдэлхэдэ мухарижа ерэһэн юм гү, али газар эхынгээ эльгэ дэрлэн ургашаһан юм гү, мэдэхын аргагүй. Ямаршье һаа гэрэйнь дүрбэн булангай бата тулгань боложо һууханьха юм. Үбгэжөөл һарьмай дэгэлээ тайлажа саһан дээрэ хаяад, залуугайхидаал монсолзошобол даа. Түрүүшын шулуу шарга дээрээ түлхижэ гаргаад байхадаа, залуушуулаар носолдоошье һаа, дан бэлээр дарагдахагүй хаб гэжэ хабархаад абаа һэн. Хоёрдохи-гурбадахияа хэдэн амаржа ашаба. Аминиинь дээрэ гараба. Тусгаар хүсэтэй хүн үбгэртэрөө тамираа табидаггүй гэжэ урданай зоной хэлсэдэг зүб гээшэ ха даа. Үбгэжөөлнай одоол хатуу яһатанай тоодо орохо болоно. Бараг шадалтайхан гурбан хүнэй шарга дээрэ мухарюулжа гаргаха юумые гансаараа гаргаба ха юм. Шулуунуудаа аргамжаар ореожо, бүхэлэн татажа уяба. Мориниинь хүтэл өөдэ хэдэн амаржа гараа һэн. Зүдхөөд даахаяа болиһон газартань үбгэжөөл оглеобоһоонь таталсажа урагшань ябуулалсадаг байба. Яаба хээбэшье асаржал һалаа. Божоймнай юугээ асарбаб гэжэ хараһан хүнүүд гайхалсаба. Юрын лэ шулуунууд. Тэрэ мүртөө иимэ томонууд, юу хэхэ гээ гээшэб?! Гайха даа. Хэн шаргадань гаргалсажа, ашалсажа үгөө хаб? Үйлсэдэ ябагшадай нэгэниинь шье һурагшалба, боһоборгүй. Баһгаал юм ааб даа гэхысэ үнгэрнэ. Гансал бригадир холоһоо обёоржорхёод, холоһоо мори шаргаараа сэхэ гүйлгэжэ ерэбэ.

— Энэш юун гээшэб? — гэжэ туласа ерээд асууба.

— Гэрэйнгээ дүрбэн углууда һуулгаха һанаатайб даа. Модониинь үмхирхэгүй юм гү гэжэ һанаа бэлэйб, — гэжэ юрын лэ юумэ хэлэһэндэл Божой табиба.

— Түрүүн модоол абажа оруулхые бодохо байгаат. Иимэ шулуу тракторaар асаруулгаха һэмди.

— Иимэ адлихан шулуунуудые олохонь бэрхэтэй даа. Һайн бэдэрхэ хэрэгтэй, — гэжэ Божой һөөргэдэбэ.

— Яажа шарга дээрэ гаргаа гээшэбта? — гэжэ асуухын орондо бригадир малгайгаа магнай дээрээ үргөөд.

— Хада өөдэ морин яажа даагаа хаб? — гэбэ.

— Тулгатай бүхэ морин ха юм даа,— гээд Божой боожоео хүдэлгэжэ, мориео ябуулжархёо һэн. Бригадир ондоо юушье хэлэнгүй, толгойгоо һэжэрээд, хэл... шомшороод абаба.

Үглөөдэрынь Божой нүгөө ...быень ошожо асараа. Урдаһ... харахада танк шэнги, шэнэ ш... да хашан харые оруулһан ... жөөлэй хуушан гэрэйнгээ ур... на зургаан томо шулуу ас... хаяхадань, шэнэ гэрэй һуури ... хань гэжэ нютагайхидынь м... байгаа бэлэй. Дала хүрэхэ бол... үетэниинь, таяг тулаһан гү, ... гэр бараанһаа гарахаяа боли... нэя наһатай лэ Божойн залу... нэгэ дахин носолдоһые хара... үзэһэн байгаа. Бэшэ тээ Бо... хүсэеэ харуулһыень һанадаг... Үбгэрхэ тээшээ энэмнай дэмы... хиирэбэ гү гэжэ гайхалсаа. Х... һэн хүн үнэхөөрөөшье хүсэ о... ха юм. Гайхалсаһаар, хөөр... һөөр байтарнь, бүдүүн гэгшы... рэй модонууд газаань буужа ... лээ бэлэй. Үдэр бүхэндэ м... обёослуулдаг, өөрөө шахаһан ... шарагайнгаа мяха бүхэли бүх... «һуулгадаг» байгаа. Хара ... һаа хашаржа үзөөгүй хашан ... Божой хоёр зуугаад хоногто... хюуртын хүнды тээшэ үдэр... үдэртэ алхижа, ойн модо о... тойнь асарба гү гэхээр тэбэр... рэхэгүй хондообо нарһану... шааяса шэрээ. Шэнэ гэрэй ... ной газаань гүйсэд буулгагдаа... хадань, түрүүлэгшэ хүхишоо...

— Иимэ үбгэжөөлнүүдые ... наһатайдань пенсидэ үдэшэхэ... гаа, — гэжэ шоглоо бэлэй. Һ... заяанда оруулхаар бэшэ юумэ... гынгээ үүдхээд, һуурин зоноо... хуулхыень хүбүүниинь нүхэ... гөө бэшэгһээ дуулахадаа, бэе... боохогүйень гүйгаад, алб... бусамсаараа шэнэ гэр бариха... хайгаа мэдүүлээ һэн. Бэе ... бадни амбан сартал, зобохо ... үгы, ойн аглаг агаарта дуран... гоо алхидахажа ябахадаа, ... һайжарнам гэһэн удхатай ха... үгүүлээ һэн.

(Үргэлжэлэлынь хожом гар...)

Ахын аймагай хэдэн зуугаад хүбүүд Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадалсажа, баатарлигаар тэмсэһэн байга... Тингэжэ нилээд олон хүбүүдынь баатарай үхэлөөр дайнай газар дээрэ уна... бэлэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нютагай баатар сэрэгшэдэй дурас... хаалда бодхоогдоһон хүшөө...

П. ЖУЖАЕВАЙ фото.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО — ХИЛЫН ГААНАҺАА

РИМ

Неапольда бүгэдэ нинтын забастовко

ТАСС

Урда Италиин индустриальна томо түб ба порт — Неапольда бүгэдэниитын забастовко болобо. Эдэнэр бүхы хүдэлмэришэдые ажалтай болгохо, тэдэнэй экономическа байдал һайжаруулха эрилтэ табина.

ПАРИЖ

ПОРТУГАЛИИН АЖАЛШАД ТЭМСЭНЭ

ТАСС

ВКТ-гэй делегациин Португали ошоод бусаһан тухай коммюнике Франциин Ажалай бүгэдэ нинтын конфедераци (ВКТ) тунхаглаба.

Португалиин хүдэлмэришэн ангиин экономическа, социальна хүндэ хүшэр байдал тухайда тус коммюнике дотор хэлэгдэнэ. Эдлэл хэрэглэлэй тон шухала зүйлнүүдэй үнэ сэнгэй таһалгаряагүй хүндэржэ байһан тухай тэндэнь дурдагдана. 1971 ондо юумэнэй үнэ сэн 18 процент шахуугаар хүндэрһэн байна. Засагаархид ба үйлэдбэриин эзэд салин хүлһэ ахир бага хэмжээндэнь байлгаха һэдэлгэ гаргана, ажалай түлөөһэн тушаа хамтын договорнууд дотор бэшэгдэһэн гуримые дүүргэхэеэ арсана.

Португалиин ажалшад ажаллаха эрхын түлөө, һайнаар ажаһуухын түлөө тэмсэжэ, олон тоото забастовконуудые хэжэ байнхай. Жэшээлхэдэ, эдлэл хэрэглэлэй үнэ сэнгэй хүндэрүүлэгдэһые буруушааһан забастовкодо 40 мянга шахуу хүн хабаадаа.

Анголодо, Гвинейдэ (Бисау), Мозамбигта колониальна дайнай үргэлжэлүүлэгдэжэ байһые буруушааһан жагсаалнууд бүхы Португали дотор улам үргэдэжэ үргэлжэлһөөр гэжэ коммюнике дотор тэмдэглэгдэнэ.

ТРИПОЛИ

ЛИВИИН ШЭНЭ ПРАВИТЕЛЬСТВО

ТАСС

Революционно командованиин Совэдэй гэшүүн, майор Абдель Салам Джеллуд түрүүтэй правительствын эмхидхэгдэһэн тухайда. Ливиин Араб Республикын РКС соносхоо.

Шэнэ кабинедтэ дотоодын хэрэгүүдэй министрэй тушаалые — майор Абдель Монейм аль-Хуни, гадаадын хэрэгүүдэй министрэй — Мансур Рашид Кехья (урда тээнь ООН-ой дэргэдэ ЛАР-ай саг үргэлжын түлөөлэгшэ байһан), нефтиин министрэй — Изз эд-Дин Мабрук, финансын министрэй — Мухаммед Аль-Зарук Рагаб, информациин ба соёлой министрэй — Абу Зеид Омар Горда гэгшэд дааба.

Шэнэ правительство 18 министрһээ бүридэнэ, тэрэ тоодо премьер-министр А. С. Джеллуд оролсоно.

МЕХИКО

Мексикын ажалай министерствын шиидхэбэри

ТАСС

Банкнуудай алба хаагшадай эмхидхэһэн гурбан профсоюзые мэдэрхэ ба бүридхэлдэ абахаяа Мексикын ажалай министерство арсаба. Тэдэ профсоюзуудай нэгэнэйнь хүтэлбэрилэгшэ Раскон Чавес журналистнуудта нигэжэ мэдүүлээ: «Профсоюзаа тараахагүйбди. Засагай зүгһөө мэдэрэгдээгүйшье һаань, банкнуудай алба хаагшадай байдал һайжаруулхын түлөө тэмсэхэ байхабди».

НЬЮ-ЙОРК.

ИНДОХИТАДТАХИ ДАЙН БАЙЛДААНУУД

ТАСС

Урда Вьетнамай үнинэй хото — Куангчида Арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ба сайгон сэрэгүүдэй хоорондо шанга байлдаанууд болоһоор. Дахуул армиин зарим частьнууд американ авиациин зүгһөө дэмжэгдэн, город худар шурган ороһон байна. Сүлөөлэлгын сэрэгшэд Куангчиин урда кварталнуудтахи гэр бүхэнэй түлөө, переулок бүхэнэй түлөө баатарлигаар тулалдана.

Американ информационно агентствэнүүдэй дамжуулһан телеграммануудһаа харахада, сайгон сэрэгүүд Арадай национальна фронтын тугай далбажа байдаг хотын хэрэм худар заха зайгүй буудажа, сүмэрэн орохые һэдэһэн сайгон сэрэгүүд ехэ гэмтэл хоролтодо орожо байнхай.

Эндэхи патриодууд дайсадые миномёдоор, элдэб буунуудаар буудана. Сүлөөлэлгын хүсэнүүдэй хүндэ артиллери городой оршон тойронһоо дайсанай ара тала худар буудана. Куангчи провинциин ондоошье районуудта — Элһэтэ добуунуудһаа эхилээд, 1-дэхи номерой харгын баруугаархи модото гүбээнүүд хүрэтэр буудалдаан замханагүй.

Урда Вьетнамай патриодууд Меконг мүрэнэй адагтахи хүн зоноор эгээл олон провинцинуудай нэгэн — Митходо байгаа хархис засагай сэрэгүүдтэ эсэргүү дайшалхы ябуулганууды хэнэ. Эдэнэр «стратегическэ тосхонуудай» хүн зониие сүлөөлхэ шууд рейдүүдые эмхидхэхэ, бэхилмэл шэбээнүүдые буудахаһаа эхилээд, ехэ ехэ тулалдаануудые хэхэ элдэб янзын тактика хэрэглэнэ.

Камбоджын патриодууд байгша оной июньдэ дайшалхы ябуулгануудые хэхэ үедөө ехэ амжалта туйлаа. Кхмерэй информационно агентствын даб дээрэхи мэдээнүүдэй ёһоор, Камбоджые сүлөөлхэ Арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй частьнууд Пномпениин, сайгоч армиин сэрэгүүдэй 7200 шахуу солдат ба офицернүүдые хүлһөөнь буулгаа. Дайсанай 9 вертолет, сэрэгэй 23 машина, ехэ һомо хэрэгсэл үгы хэгдээ. Национальна сүлөөлгын сэрэгшэд элдэб янзын 800 буу булян абаа.

ХАНОИ

ДРВ-гэй ниислэлые бомбодобо

ТАСС

Американ авиаци июлиин 18-най үглөөгүүр ДРВ-гэй ниислэлэй агаар руу добтолон орожо, хотын баруун захаар бомбодоо. Хүсэтэ фугасна бомбонуудай тэһэрэлгэһээ Ханойн түбтэхи байшангуудай сонхонууд ба хананууд дорьбобо.

Ниислэлые агаарай добтолгоһоо хамгаалха подразделенинүүд агаарай дээрмэшэдые зенитно-ракетнэ галаар угтаа. Добтолго час шахуу саг соо үргэлжэлһэн байна.

ЛАГОС

Хорото үгэсэлгэ элирүүлэгдээ

ТАСС

Аккараһаа абтаһан мэдээнүүдэй ёһоор, Ганын мүнөөнэй правительствые унагааха һанаатай, урда тээнь премьер-министр байһан Кофи Бусиа гэгшын тала баригшад Ганада урбалта хэхэ һэдэлгэ гаргаад баригдаа.

Национальна абаралгын соведэй мэдүүлгэ дотор нигэжэ хэлэгдэнэ: хорото үгэсэлгэгшэд тэдэнэй дунда баяшуул ба прогресс гэдэг тараагдаһан партиин хүтэлбэрилэгшэд бии) Ганын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй зүгһөө дэмжэлгэ абаха һэдэлгэ идхалга хэдэг байһан. Ганын гарган, тэдэнэй дунда хорото зэбсэгтэ хүсэнүүдые өөһэд тээшээ татаха һэдэлгынгээ бүтөөгүй һаань, орон худараа гадаадын сэрэгүүдые асарха гэһэн хорото үгэсэлгэшэдэй түсэб буруу һүрөө. Энэ хэрэгтэ хабаадаһан бүхы хүнүүд һаядаа сүүдэй урда зогсохо.

ПАРИЖ

Сириин ба Ливанай гүйлта

ТАСС

ООН-ой дэргэдэ байдаг Сири ба Ливанай саг үргэлжы... түлөөлэгшэд эдэ оронууда... офицернүүдые Израилиин дар... сүлөөлхэ тухай асуудал з... шэн хэлсэхын тула Аюулгү... Соведые дары зарлаха эрил... табиба.

Урда тээнь мэдээсэгдэһэн... ёһоор, Ливанда хани ёһо... айлшалхаяа ошожо ябаһан С... риин табан офицерые, м... үдэшэжэ ябаһан Ливанай а... миин офицерые Израили... солдадууд июниин 21-дэ, Ли... най территори руу добтол... хэхэ үедөө барижа абаашаһа... байгаа.

Аюулгүйн Совет июни... 26-да яаралтайгаар зарла... даад, Израилиин дээрмэш... ёһоной ябуулгые эрид бур... шааһан, хуули бусаар бар... дагша офицернүүдые дары с... лөөлхэ эрилтэ табиһан бай... Гэхэ зуура Аюулгүйн Совед... шиидхэбэриие Израиль мү... хүрэтэр дүүргээгүй, ООН... зүриһэн ябадал үшөө дах... гаргаа.

Барижа абаашагдаһан оф... цернүүдые сүлөөлхыень И... раилиие баадхаха гэһэн ОО... ой ябуулгаһаа ямаршье ... гараагүй туладань, Аюулгү... Соведые дары зарлаха эрил... табинабди гэжэ Сириин ... Ливанай саг үргэлжын түлө... лэгшэд мэдүүлбэ.

АФГАНИСТАН. Кабулһаа 150 километр зайда, Джелабадай талада гүрэнэй «Газнабад» гэжэ фермэ оршодог. Энэ оньһожоруулагдаһан ажахы юм. Һаяхан хон-жэн байһан энэ газарта мүнөө цитрусова ургамалнуудай плантацинууд нэмжыдэг, ажахын барилганууд болон байрын гэрнүүд олооробо урган бодонхой.

ТАСС-ай фотохронико.

ПРАВДА · БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Предприятиин хангахы хүсэн» — түрүү бэшэг. «Социалис мүрысөөнэй алхамууд» — суглуулбари. «Сэлэнгэдэ тэжээл бэлэдхэлгэ удаанаар ябуулагдана» — шалгалтын материал.

Хоёрдохи хуудаһанда: Партийна хронико. «Коммунистнууд тоосоно» — Л. Левченкын корреспонденци. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда: городой арадай хиналтын комитедтэ. Хилын саанаһаа. АПН-эй материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Архидалгын хүндэ хойшолон» — М. Марковагай тэмдэглэлнүүд. Спортын һонинууд.

ЭНХИР ЭКРАН

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

14.05 — Польшын сэрэгүүдэй хатар, дуунай ансамблиин концерт. **14.45** — Үхибүүдтэ зорюулагдаһан мультфильмэнүүд. **15.30** — «Коммунист ба тэрэнэй үе саг» гэһэн телеочерк. **16.00** — Спортын программа.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

17.25 — «Хевсурети» гэһэн киноочерк.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

17.30 — документальна фильм. **17.40** — «Дом» гэһэн Польшын уран һайханай телевидениин фильм. **19.00** — «Время» гэһэн һүүлэй һониной программа. **19.30** — концерт. **19.55** — «След ведет в «Седьмое небо» гэһэн ГДР-эй уран һайханай телевизионно фильмын 2—3-дахи сери.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

21.30 — телепанорама. 21.50 — «Здоровье» гэһэн телевизионно журнал. 22.20 — «ССР Союз тухай хөөрэлдөөн» гэһэн дамжуулга. 22.40 — «Коммунар XX века» гэһэн документальна телевизионно фильм.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА:

24.00 — «Время» гэһэн һүүлэй һониной программа. 00.30 — футболоор СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө наадан ЦСКА — Ворошиловградай «Заря» командануудай наадан дамжуулагдаха.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕ...

Манай адрес, телефону...

г. Улаан-Удэ, ул. Ленина ... Телефоны: редактора — 54-..., приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ секретаря — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-..., промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приёмная — ..., машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Н-01... Заказ №...